

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

SZÉCHENYI 2020

FEJÉR MEGYE ELŐZETES INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM 2021-2027

Készítette a Fejér Megyei Önkormányzat megbízásából a HÉTFA Elemző Központ - Város- és Területfejlesztési Iroda, a TOP-1.5.1-20-2020-00010 azonosítószámú, „A 2021-2027 tervezési időszak stratégiai szintű előkészítése Fejér megyében” c. projekt keretében

Tervezők:

HÉTFA Elemző Központ részéről:

Csite András

Fazekas Gergely

Remete Zsuzsa

Fejér Megyei Önkormányzat részéről:

Hajnalné Dr. Szecsódi Zsuzsanna Kígyóssy Gábor

Németh Tamás

2022. MÁJUS 26.

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Fejér Megye Előzetes Integrált Területi Program 2021-2027

Cím	Fejér Megye Előzetes Integrált Területi Program 2021-2027
Verzió	2.0
Megyei közgyűlési határozat száma és dátuma	221/2021. (X. 28.) 2021.10.28.
Kormánydöntés határozatszama / IH jóváhagyó levél iktatószáma és dátuma:	a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében megvalósuló Előzetes Integrált Területi Programok jóváhagyásáról szóló 1658/2021. (IX. 24.) Korm. határozat
Finanszírozó operatív program:	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP_Plusz)
Érintett földrajzi terület:	Fejér megye

ITP felelős szervezet:	Fejér Megyei Önkormányzat
ITP felelős szervezet kapcsolattartó:	<i>Kígyóssy Gábor vezető tervező, területfejlesztési referens</i> <i>email: kigyossy.gabor@fejer.hu, telefon: +36 20 2486-331</i>
ITP felelős szervezet címe:	<i>8000 Székesfehérvár, Szent István tér 9.</i>

Székesfehérvár, 2022. május 26.

TARTALOM

0. Verziókövetés	4
1. A FEJÉR MEGYE Integrált területi program (FMITP 2021-2027) viszonya a területfejlesztési program céljaihoz	5
Az FMITP 2021-2027 tervezési körülményei: a tervezésbe bevont szervezetek, módszertan, a partnerség folyamata.....	12
A tervezésbe bevonni kívánt szakmai szereplők rövid bemutatása	12
Társadalmassítási folyamat és ütemezés	12
2. A megye külső területi kapcsolatrendszerének vizsgálata.....	13
3. A megye belső területi kapcsolatrendszerének vizsgálata	15
4. Az FMITP 2021-2027 fejlesztési célterületeinek kijelölése - A megyei forrásfelhasználási módok	17
A forrásfelhasználási módok forráskeretei	17
Fenntartható városfejlesztés	24
Fenntartható vidékfejlesztés	26
Mezőföld Program (Dél-Fejér).....	28
Aktív turizmus fejlesztése.....	30
5. A projektkiválasztás az FMITP 2021-2027 alapján – településdifferenciálás	31
Településdifferenciálási szempontok.....	31
Települési kategóriák	33
Fenntartható vidékfejlesztés településeinek differenciálása.....	35
Településkör adottságai	35
Turisztikai alapú differenciálás	36
Mezőföld Program településeinek differenciálása	37
Településkör adottságai	37
Kiemelt vagy kedvezményes státuszából fakadó településdifferenciálás.....	38
6. A Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer szükségessége és kapcsolata az FMITP 2021-2027 dokumentummal	39
A megyei döntéshozatal rendszere.....	39
Kiválasztási kritériumok	43
7. Az FMITP 2021-2027 monitoringja és indikátorvállalásai	44
8. Az FMITP 2021-2027 ütemezése	45
Fejér megye településeinek besorolása forrásfelhasználási módok szerint	46

0. VERZIÓKÖVETÉS

A fejezet javasolt tartalma:

A fejezetben az ITP 2021-27 első, kormány általi elfogadást követő változásokat szükséges időről-időre ismertetni, milyen okból és milyen jellegű változások történtek az előző elfogadott verzióhoz képest, ezek a módosítások milyen okokra vezethetők vissza.

A módosítások elfogadását követően az ITP 2021-2027 dokumentumot új verziószámmal szükséges ellátni. A kormány által első alkalommal elfogadott ITP 2021-2027 dokumentum viseli az 1.0 verziószámot. Amennyiben ezt követően olyan módosítást kíván a területi szereplő a dokumentumban kezdeményezni, amely nem igényel kormánydöntést, csak az Irányító Hatóság jóváhagyását, abban az esetben a verziószám második számjegyét szükséges csak folytatólagos számozás mentén eggyel növelni. A verziószám első számjegye akkor emelkedik egyet, amikor új kormánydöntés születik a módosított ITP 2021-2027 dokumentumról, ez lesz a 2.0 verzió egészen addig, ameddig újabb kormánydöntést igénylő módosítás nem kerül kezdeményezésre. Két kormánydöntés között csak a verziószám második számjegye változtatható.

Az ITP 2021-2027 dokumentum tervezése során az ITP Tervezet verziószáma a megye által tetszőlegesen választható meg.

2022. február 23-án megjelent a Magyar Közlöny 34. számában a 2021–2027 időszakra vonatkozó Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz pénzügyi keretének területi felosztásáról szóló 1086/2022. (II. 23.) Korm. határozat, amely az új megyei kereteket tartalmazza. A TOP Plusz forráskeret változása indokoltá teszi a Kormány által elfogadott előzetes ITP-k módosítását. Jelen 2.0 ITP verzió ezeket a módosításokat tartalmazza, kiegészítve az 1.0 verzió társadalmasítása során beérkezett észrevételek beépítésével.

1. A FEJÉR MEGYE INTEGRÁLT TERÜLETI PROGRAM (FMITP 2021-2027) VISZONYA A TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAM CÉLJAIHOZ

A megyei területfejlesztés célrendszerének kivonata

Jövőkép 2013-2030		FEJÉR MEGYE Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése					
Átfogó célok (2013-2030)	I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség			II. Élhető megye és települések		III. Innovatív és fejlődő gazdaság	
Stratégiai célok 2021-2027	I.1 Helyi identitás és közösségek megerősítése	I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése	I.3 Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye	II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése	II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye	III.1 Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye	III.2 Gazdasági környezet fejlesztése
Területi célok 2021-2027	T.1 Fenntartható városok			T.2 Mezőföld Program (Dél-Fejér)		T.3 Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések	
Horizontális elvek és célok	<ol style="list-style-type: none"> 1) Város – vidék együttműködésének erősítése 2) A fejlesztési programok hatékonyságának növelése 3) Fenntarthatóság 4) Esélyegyenlőség 5) Foglalkoztatás növelése 6) A klímaváltozás és a váratlan események, egészségügyi járványok kedvezőtlen hatásainak mérséklése, ellenállóság fejlesztése 						

A Fejér megyei területfejlesztés prioritásrendszerének kivonata

<p>1. prioritás: Társadalmi kohézió</p> <p>1.1 Helyi és kisközösségi identitás erősítése, szolgáltatás- és infrastruktúrafejlesztés</p> <p>1.2 Közszolgáltatások fejlesztése és azok elérhetőségének javítása, megyei szintű felzárkóztatása</p> <p>1.3 A közösségi és látványsporthoz, valamint a rendszeres testmozgáshoz kapcsolódó fejlesztések</p> <p>1.4 Társadalmi felzárkózás, népesség megtartása</p> <p>2. prioritás: Munkaerőpiacra való felkészítés</p> <p>2.1 Foglalkoztathatóság javítása, foglalkoztatottság szintjének növelése</p> <p>2.2 Munkába állást elősegítő fejlesztések</p> <p>3. prioritás: Emberi erőforrások minőségi fejlesztése</p> <p>3.1 Köznevelés és oktatás</p> <p>3.2 Egészségügyi infrastruktúra és szolgáltatások</p> <p>3.3 Szociális rendszer</p> <p>4. prioritás: Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása (területi prioritás)</p> <p>4.1 Speciális területi jellegből fakadó kihívásokra reagáló fejlesztések</p> <p>4.2 Szociális funkciók megerősítése</p> <p>4.3 Társadalmi kohézió</p> <p>5. prioritás: Természeti környezet védelme</p> <p>5.1 Környezetvédelmi beruházások</p> <p>5.2 Természeti erőforrások nem terhelő hasznosítása</p> <p>6. prioritás: Klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóképesség fokozása</p> <p>6.1 Klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésére és a változásokhoz való alkalmazkodás érdekében tett beavatkozások</p> <p>6.2 Kibocsátás és ökológiai lábnyom csökkentése</p>	<p>7. prioritás: Települési épített környezet fejlesztése</p> <p>7.1 Épített környezet fejlesztése</p> <p>7.2 Közlekedési módok fejlesztése</p> <p>8. prioritás: Kulturális, történelmi és természeti örökségek ápolása</p> <p>8.1 Kulturális és történelmi örökségekhez való hozzáférésnek, a helyi környezet jobb megismerhetőségének, bemutathatóságának, turisztikai célú hasznosításának fejlesztése</p> <p>8.2 Helyi örökségek ápolása</p> <p>9. prioritás: Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása</p> <p>9.1 Üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások</p> <p>9.2 Gazdasági fókuszú közlekedési fejlesztések</p> <p>9.3 Szálláshely és vendéglátás fejlesztése</p> <p>10. prioritás: Vállalkozások K+F+I teljesítményének növelése</p> <p>10.1 Digitalizáció, IKT</p> <p>10.2 Innováció, kutatás-fejlesztés</p> <p>10.3 Gazdaság, szakképzés és a felsőfokú oktatás kapcsolódásai</p> <p>11. prioritás: Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések turisztikai fejlesztése (területi prioritás)</p> <p>11.1 Turisztikai infrastruktúra fejlesztése</p> <p>11.2 Turisztikai arculatfejlesztés</p>
---	--

A Fejér megyei célrendszer és a TOP Plusz közötti lehetséges kapcsolódások

	I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség			II. Élhető megye és települések		III. Innovatív és fejlődő gazdaság	
Területfejlesztési célok	I.1 Helyi identitás és közösségek megerősítése	I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése	I.3 Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye	II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése	II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye	III.1 Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye	III.2 Gazdasági környezet fejlesztése

ITP célok, 2021-2023	Újjáépülő helyi gazdasági rendszerek	Élhető települések: Elérhető és minőségi közszolgáltatások	Dinamizálódó térségi központok és várostérségük	Klímatudatos és energiahatékony Fejér megye	Erősödő megyei, térségi és települési közösségek		
TOP Plusz prioritások és intézkedések	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	1.3 Fenntartható városfejlesztés	2.1 Klímabarát megye	3.1 Megyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)	3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)
	1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE				2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT MEGYE	3. PRIORITÁS: TERÜLETI HUMÁN FEJLESZTÉSEK	

A TOP Plusz céljainak illeszkedése, kapcsolódása a koncepció és program céljaihoz és prioritásaihoz

Fejér megye területfejlesztési célrendszere és prioritásai	1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE			2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT MEGYE	3. PRIORITÁS: TERÜLETI HUMÁN FEJLESZTÉSEK		
	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	1.3 Fenntartható városfejlesztés	2.1 Klímabarát megye	3.1 Megyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)	3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)
Átfogó célok							
I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség		✓	✓	✓	✓	✓	✓
II. Élhető megye és települések		✓		✓	✓	✓	✓
III. Innovatív és fejlődő gazdaság	✓		✓			✓	
Stratégiai célok							
I.1 Helyi identitás és közösségek megerősítése		✓	✓		✓	✓	✓
I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése	✓	✓	✓			✓	
I.3 Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye	✓	✓	✓		✓	✓	✓
II.1 Épített környezet, kulturális értékek megőrzése és fejlesztése		✓	✓	✓			
II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye			✓	✓			
III.1 Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye	✓	✓	✓				
III.2 Gazdasági környezet fejlesztése	✓	✓	✓				✓

Fejér megye területfejlesztési célrendszere és prioritásai	1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE			2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT MEGYE	3. PRIORITÁS: TERÜLETI HUMÁN FEJLESZTÉSEK		
	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	1.3 Fenntartható városfejlesztés	2.1 Klímabarát megye	3.1 Megyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)	3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)
PRIORITÁSOK							
1. prioritás: Társadalmi kohézió							
1.1 Helyi és kisközösségi identitás erősítése, szolgáltatás- és infrastruktúrafejlesztés	✓	✓	✓		✓	✓	✓
1.2 Közszolgáltatások fejlesztése és azok elérhetőségének javítása, megyei szintű felzárkóztatása		✓	✓				✓
1.3 A közösségi és látványsporthoz, valamint a rendszeres testmozgáshoz kapcsolódó fejlesztések	✓	✓	✓				✓
1.4 Társadalmi felzárkózás, népszerűség megtartása		✓	✓		✓	✓	✓
2. prioritás: Munkaerőpiacra való felkészítés							
2.1 Foglalkoztathatóság javítása, foglalkoztatottság szintjének növelése	✓	✓	✓		✓	✓	✓
2.2 Munkába állást elősegítő fejlesztések	✓	✓	✓		✓	✓	✓
3. prioritás: Emberi erőforrások minőségi fejlesztése							
3.1 Köznevelés és oktatás		✓	✓				✓
3.2 Egészségügyi infrastruktúra és szolgáltatások		✓	✓				✓
3.3 Szociális rendszer		✓	✓		✓	✓	✓
4. prioritás: Periférikus és vidéki térségek felzárkóztatása (területi prioritás)							
4.1 Speciális területi jellegből fakadó kihívásokra reagáló fejlesztések	✓	✓			✓		✓
4.2 Szociális funkciók megerősítése		✓			✓		✓
4.3 Társadalmi kohézió		✓			✓		✓

Fejér megye területfejlesztési célrendszere és prioritásai	1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE			2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT MEGYE	3. PRIORITÁS: TERÜLETI HUMÁN FEJLESZTÉSEK		
	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	1.3 Fenntartható városfejlesztés	2.1 Klímabarát megye	3.1 Megyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)	3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)
5. prioritás: Természeti környezet védelme							
5.1 Környezetvédelmi beruházások		✓	✓	✓			✓
5.2 Természeti erőforrások nem terhelő hasznosítása	✓	✓	✓	✓			
6. prioritás: Klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóképesség fokozása							
6.1 Klímaváltozás negatív hatásainak mérséklésére és a változásokhoz való alkalmazkodás érdekében tett beavatkozások		✓	✓	✓			
6.2 Kibocsátás és ökológiai lábnyom csökkentése	✓	✓	✓	✓			
7. prioritás: Települési épített környezet fejlesztése							
7.1 Épített környezet fejlesztése		✓	✓				
7.2 Közlekedési módok fejlesztése		✓	✓				✓
8. prioritás: Kulturális, történelmi és természeti örökségek ápolása							
8.1 Kulturális és történelmi örökségekhez való hozzáférésnek, a helyi környezet jobb megismerhetőségének, bemutathatóságának, turisztikai célú hasznosításának fejlesztése	✓	✓	✓				✓
8.2 Helyi örökségek ápolása		✓	✓				
9. prioritás: Vállalkozások fejlődési lehetőségeinek biztosítása							
9.1 Üzleti infrastruktúra és üzleti szolgáltatások	✓	✓	✓				✓
9.2 Gazdasági fókuszú közlekedési fejlesztések	✓	✓	✓				✓
9.3 Szálláshely és vendéglátás fejlesztése	✓	✓	✓				

Fejér megye területfejlesztési célrendszere és prioritásai	1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE			2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT MEGYE	3. PRIORITÁS: TERÜLETI HUMÁN FEJLESZTÉSEK		
	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	1.3 Fenntartható városfejlesztés	2.1 Klímabarát megye	3.1 Megyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei)	3.2 Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei)	3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA)
10. prioritás: Vállalkozások K+F+I teljesítményének növelése							
10.1 Digitalizáció, IKT	✓	✓	✓				
10.2 Innováció, kutatás-fejlesztés	✓		✓				
10.3 Gazdaság, szakképzés és a felsőfokú oktatás kapcsolódásai	✓	✓	✓				✓
11. prioritás: Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések turisztikai fejlesztése (területi prioritás)							
11.1 Turisztikai infrastruktúra fejlesztése	✓	✓	✓				✓
11.2 Turisztikai arculatfejlesztés	✓	✓	✓				✓

AZ FMITP 2021-2027 TERVEZÉSI KÖRÜLMÉNYEI: A TERVEZÉSBE BEVONT SZERVEZETEK, MÓDSZERTAN, A PARTNERSÉG FOLYAMATA

A tervezésbe bevonni kívánt szakmai szereplők rövid bemutatása

Az ITP tervezéséért felelős szerv a Fejér Megyei Önkormányzat, kidolgozásában pedig aktívan részt vesz a HÉTFA Elemző Központ Kft. A társadalmi egyeztetésbe bevonandó célcsoport a TOP Plusz lehetséges kedvezményezett köre. Az egészségügyi veszélyhelyzet okán a társadalmisítás elsődlegesen online módon valósul meg. Ezt kiegészítik olyan fórumok, egyeztetések, mint a megyei közgyűlési döntések előtt a Fejér Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum vagy a fenntartható városfejlesztés alá tartozó járásközpontokkal folytatott egyeztetések.

Társadalmisítási folyamat és ütemezés

A területfejlesztési tervek előkészítését komoly szakmai munka és széleskörű partnerségi egyeztetés előzte meg, és ennek mintájára készül az Integrált Területi Program is. A 2021-es évben továbbra is nagy kihívás volt a koronavírus járvány okozta globális egészségügyi válsághelyzet, amely az élet minden területére, így a területfejlesztési tervezésre is rányomja bélyegét. Az egyik legfontosabb, kézzel fogható hatása a partnerség lefolytatására volt. A járványügyi intézkedések miatt ugyanis nem javasolt olyan társadalmisítási, partnerségi eszköz alkalmazása, amely növeli a személyes kontaktusok számát. Emiatt a társadalmisítási folyamat az online térben folyt.

2021. március 31.	Fejér megyei területfejlesztési koncepció és program Fejér Megyei Közgyűlés általi elfogadása (45/2021. (III.31.), és 46/2021. (III.31.) önkormányzati határozatok).
2021. tavasz	Fejér megyei integrált területi program előkészítése.
2021. augusztus	Az ITP első, előzetes változatának megküldése a Pénzügyminisztérium számára minőségbiztosításra, majd Fejér Megyei Közgyűlés általi elfogadása (159/2021. (VIII.30.) önkormányzati határozat).
2021. szeptember	A társadalmisítási folyamat lefolytatása és zárása.
2021. október	A Fejér Megyei Közgyűlés elfogadja a megyei integrált területi program társadalmisítás utáni előzetes változatát
2022. május	(221/2021. (X.28.) önkormányzati határozat). A Fejér Megyei Közgyűlés elfogadja a megyei integrált területi program TOP Plusz forráskeret változása miatt módosított előzetes változatát.
2022. IV. negyedév (várhatóan)	A Fejér Megyei Közgyűlés elfogadja a megyei integrált területi program végleges változatát.

2. A MEGYE KÜLSŐ TERÜLETI KAPCSOLATRENDSZERÉNEK VIZSGÁLATA

Fejér megyét a Kárpát-medence három legjelentősebb közlekedési tengelye érinti, amelyek összeköttetést biztosítanak Európa innovációs központjaival, a transzeurópai közlekedési hálózat páneurópai folyosóinak fontos elemeiként. A Bécs- Budapest tengely (M1 autópálya) a térség északi területét metszi, a Kijev-Trieszt folyosó Budapest-Ljubljana-Trieszt, ill. a Budapest-Zágráb-Fiume (Split) tengely (M7 autópálya) pedig a megye gerincén halad át, amelyet kiegészít a Duna vízi útja. Jelentős magisztrális eleme még az M6 gyorsforgalmi út, amely keleti határán a Dunával párhuzamosan halad és Osijek/Eszék irányába nyújt összeköttetést (biztosítva a Zágráb-Belgrád közlekedési tengely, illetve Szarajevó elérhetőségét), továbbá alacsonyabb rendű, de nagy forgalmat bonyolító útvonal a 8. sz. főút Klagenfurt végponttal.

Fejér megye területének jelentős részén a főváros, illetve a Balaton vonzása és fejlesztő hatása is érvényesül. A megye összesen 367 km hosszúságú, teher – és személyszállítást is ellátó vasúthálózattal rendelkezik, melyek a 6 funkcionális várostérséget kötik össze. A NIF Zrt beruházásában megvalósuló, megyét érintő vasútfejlesztési projektek állnak előkészítés, kivitelezés alatt, mint például: a Kelenföld – Pusztaszabolcs vasútvonal átépítésének II. üteme, Százhalombatta – Ercsi elágazás pályaépítése, Ercsi elágazás – Pusztaszabolcs pályaépítése vagy a balatoni és észak-balatoni vasútállomások rekonstrukciója. A Duna integráns része a megyének, Dunaújvárosnak és összekötő elem a Közép-Duna Menti Kiemelt Térségbe tartozó más településekkel. A folyó számos eddig ki nem használt potenciált rejt magában, melyek kiaknázása pozitív hatással lenne nemcsak Fejér, de a szomszédos megyék gazdaságára, turizmusára és akár sportéletére is.

Erős központi szerepe van és jelentős vonzáskörzettel bír a megye két megyei jogú városa. Székesfehérvár a megye egésze kapcsán kiemelkedő szereppel bír, míg Dunaújváros gyakorlati vonzáskörzete kiterjed a szomszédos Tolna és Bács-Kiskun megyei területekre is, főként az M6 autópálya és a Duna-híd megépítése óta.

Fejér megyében hat, egyes területeken egymást átfedő funkcionális várostérség határolható le, melyek között közlekedési tengelyek biztosítják a kapcsolatot. **Duna mente és Dunaújváros térsége** egy három megyére kisugárzó ipari-kereskedelmi, logisztikai és közszolgáltatási centrum, amely határozott gazdasági kisugárzással, illetve számos kihasználatlan potenciállal rendelkezik. A térség kapcsolódik a Közép-Duna Menti Kiemelt Térséghez, folyó menti települései pedig részesei az európai vízi közlekedésnek is. Ebben a térségben jött létre a Duna-mente – Fejér megye különleges gazdasági övezet is. A **Budapesti agglomeráció vonzáskörzetébe** tartozó M1-től az M6 autópályáig terjedő sávban fekvő települések esetében a legfontosabb kérdés az önálló identitás kialakítása és a budapesti vonzás helyi ellensúlyozása. **Mór és térsége** jelentős fejlődési potenciállal rendelkezik a jármű-és elektronikai profiljának köszönhetően. **Székesfehérvár vonzáskörzete** esetében egy élhető logisztikai-kulturális-turisztikai-szagrális központ, innováció-orientált gazdasági fordítókörong jövőképe rajzolódik ki. **Fejér megye déli része** felzárkóztatandó térség, míg a **Velencei-tó és térsége, Váli-völgy (Pannónia Szíve), Vértes térsége** egy nemzetközileg is vonzó turisztikai célpont.

Pozitív hatással bírnak olyan adottságok, mint a multinacionális vállalatok és a modern feldolgozó-ipari technológiák jelenléte, de a hazai kkv-k kapcsolódása a nagy gazdasági értékláncokba nem teljes körű, főleg a megye déli részén, amely periférikus térségnek számít a gyenge társadalmi, gazdasági mutatók, illetve az infrastrukturális adottságai miatt. Területén található Székesfehérvár és Dunaújváros, a két, országos szinten is kiemelkedő gazdasági szereppel bíró megyei jogú város. Ezen városok, az I/2014. (I.3.) OGY határozattal elfogadott OFTK-ban foglalt többközpontú városhálózat-fejlesztésnek is kulcsszereplői.

Fejér megye városhálózatának kiemelkedő települése a megyeszékhely, Székesfehérvár, amely a megyei jogú város Dunaújvárossal együtt, az I/2014. (I.3.) OGY határozattal elfogadott OFTK-ban foglalt többközpontú városhálózat-fejlesztésnek is kulcsszereplője. Székesfehérvárt a központi szerepből adódó többletfunkciók (pl. csak a megyeszékhelyen elérhető közszolgáltatások) okán kiemelten kezeli a jelen ITP.

A Fejér megye területét érintő országos jelentőségű fejlesztési célok összhangban vannak a megye Integrált Területi Programjában foglaltakkal, mint például a 13, 81., 63. sz. utak, a nyugat-kelet irányú közlekedési kapcsolatok fejlesztése, Székesfehérvár-Dunaújváros-Kecskemét gazdasági központok közötti közlekedési hálózatok kapacitásának bővítése, a megye déli területeinek integrálása a közlekedési hálózatba, turizmusfejlesztés és a megyei klímastratégiában foglaltak megvalósítása. Fejér megye egyéb kiemelt fejlesztési irányai, mint a fenntartható energiamix kialakítása, az ivóvízbázisok fenntartható kezelése, hálózatos helyi gazdaság megteremtése vagy az egészségügyi ellátás minőségi megvalósítása mind belesimulnak az OFTK célkitűzéseibe. Utóbbi Koncepció a 2021-2027-es tervezés időszakban a város és vonzáskörzetére, mint funkcionális alapegységre tekint, amelyek, mint várostérségek lesznek a területi fejlesztések alappillérei. A várostérségi szemléletet Fejér megye is átvette, hiszen több városközponttal rendelkező, hálózatos, a város és a vidék együttműködésén alapuló jövőképet vázol fel, annak érdekében, hogy a foglalkoztatásban, területhasználatban, infrastruktúra-fejlesztésben az előnyök-hátrányok harmonikusan jelenjenek meg. A megye települései számos, főként határon túli magyarlakta testvértelepüléssel rendelkeznek, a gazdasági és kulturális kapcsolatok, együttműködések fejlesztése kölcsönös előnyökkel jár.

Tolna és Bács-Kiskun 91 települése mellett Fejér megye nyolc települése is beletartozik a 2020-ban létrejött Közép-Duna Menti Kiemelt Térségbe, amelynek jövőképében egy innovatív, környezetileg fenntartható megoldásokkal operáló szektorok állnak. Ezek is hozzájárulnak ahhoz, hogy a Térség a helyi erőforrásokra alapozva javítani tudja vonzerejét és értékteremtő képességét. Ezen jövőkép beteljesüléséhez Fejér megye egyrészt a közlekedési folyosóival járul hozzá (Győr–(Tatabánya)–Komárom–Mór–Székesfehérvár–Dunaújváros–Paks–Kecskemét), amelyek további infrastrukturális fejlesztése a vállalászati klaszterek jobb összekapcsolását eredményezi. Dél-Fejér a Mezőföld országos szinten is kiemelkedő mezőgazdasági potenciáljával járul hozzá a Térség fejlesztéséhez, illetve a jövőben megvalósuló stabil rövid ellátási láncokkal a helyi, térségi élelmiszerellátás létrejöttéhez és rezilienciájának a növeléséhez. Fejér megye Koncepciója a fenntarthatóbb gazdaságszerkezet kialakítását, intenzív hálózatosodást tűz ki célul, amely szintén a Térség jövőképének megvalósulását segíti elő. A Duna Régió Stratégia tagjaként a megye a térség „zöld” mivoltához is hozzájárul, védi a természet értékeit. Fontos, a megyehatárokon átnyúló együttműködés a Velencei-tó és Térsége, Váli-völgy, Vértes Térségi Fejlesztési Tanács (VVVTFT), amely a Fejér és Komárom-Esztergom megyéket érinti.

A Fejérrel szomszédos megyék (Pest, Bács-Kiskun, Tolna, Somogy, Veszprém, Komárom-Esztergom) területfejlesztési koncepciói jövőképükben a hangsúlyt az ott élő lakosság életminőségére, a harmonikus fejlődésre, a versenyképes gazdaságra, a természeti és épített környezet megóvására helyezik. A Közép-Duna Menti Kiemelt Térség átfogó célja a paksi erőmű bővítése köré épül, ám a térségi sajátosságoknak megfelelően a jövőképben megjelenő humán, gazdasági és természeti erőforrások fejlesztése, az infrastruktúra-fejlesztés, valamint az innováció és a környezetbarát (zöld) fejlesztések is hangsúlyt kapnak.

Az Északnyugat-magyarországi Gazdaságfejlesztési Zóna Fejér megye, Győr-Moson-Sopron megye, Komárom-Esztergom megye, Vas megye, Veszprém megye és Zala megye közigazgatási területét foglalja magába. A hat megye gazdasága országos viszonylatban fejlett, ugyanakkor meghatározó jelentőségű a gazdaság több lábón állásának megteremtése, diverzifikációja és a humán erőforrás bázis fejlesztése.

A gazdaságfejlesztési zóna meghatározó szerepet tölthet be a gazdaság megerősítésében, növekedésének vírusválság utáni, gyors helyreállításában, elsősorban az észak-déli és keletnyugati közlekedési kapcsolatok fejlesztésével, a nagytárségi gazdasági együttműködések, hálózatok és a diverzifikált gazdaságfejlesztés ösztönzésével.

A megyét érinti többek között a Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030, a Területi Agenda 2030, A magyar mikro-, kis- és középvállalkozások megerősítésének Stratégiája 2019-2030, a Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia 2014-2030, a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II., a Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia és a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (NÉS-2)[1]. Ez utóbbi számos ponton kapcsolódik a megyei klímastratégiához: a szemléletformáló célkitűzések, illetve a mitigációs és adaptációs célok a környezeti ártalmak, a kibocsátás csökkentésére irányuló intézkedések egyaránt összhangban állnak Fejér jövőképevel.

3. A MEGYE BELSŐ TERÜLETI KAPCSOLATRENDSZERÉNEK VIZSGÁLATA

Fejér megye településállománya 108 településből: 2 megyei jogú városból (Székesfehérvár, Dunaújváros), 15 további városból, 13 nagyközségből és 78 községből áll. A megye településsűrűsége (2,5 település/100km²) kisebb az országosnál (3,4 település/100km²), a legkisebb településsűrűség a Sárbogárdi járást jellemzi, a legmagasabb érték pedig a Gárdonyi járásé. A lakosság 55,1%-a két megyei jogú város területén él, amelyek járásközpontok is egyben.

40 település (37%) tartozik az Urban Audit által is nyilvántartott **székesfehérvári funkcionális várostérségbe**, amely 70 települést és 270 835 lakost foglal magába. A KSH mutatói és módszertana alapján meghatározott Székesfehérvári nagyvárosi településeggyüttes (36 település) lakossága mintegy 166 000 fő, a Dunaújvárosi nagyvárosi településeggyüttesé (5 település) körülbelül 57 000 fő. A nem funkcionális várostérségben élő népesség nagyjából fele-fele arányban oszlik meg városi és nem városi jogállású települések között.

Fejér megye országos közúthálózata 1463 km, melyből gyorsforgalmi út 142 km, főút 142 km és mellékút 406 km. A megyei országos közúthálózat 34,9%-a rossz burkolatállapotú, felújításra szorul. A megye markáns fejlődési tengelyekkel rendelkezik, amelyek jellemzően megyehatáron túlnyúlóan, fő közlekedési folyosók mentén alakultak ki: Veszprém-Várpalota-Székesfehérvár-Budapest és agglomerációja a 8-as főút - M7 autópálya tengely mentén; Győr-Kisbér-Mór-Székesfehérvár a 81-es főút mentén, Tatabánya/Tata-Oroszlány-Mór; Százhalombatta-Dunaújváros-Dunaföldvár-Paks a 6-os főút mentén. Számos jövőbeli közúti fejlesztésről született döntés, melyek közül a legfontosabb az OTrT-ben is meghatározott M8 gyorsforgalmi út megépítése. A **megyén belüli összeköttetéseket** leginkább a 33%-ot képviselő első- és **másodrendű főutak biztosítják**, míg a maradék 67%-nyi arány a mellékút hálózatra esik. A megye közúti forgalma elsősorban az M1-es – amely a megyén belül a legforgalmasabb útvonal - és M7-es tengelyek következtében az országban a 3. legnagyobb. **Elkerülő út építése indokolt a megye több pontján**, így a Velencei-tó környékén és Sárbogárdnál is. Új összekötő úthálózati elemekkel a megye több pontján is lehetne javítani a térségi elérhetőséget. A megye **autóbusz** közlekedése mind a helyközi, mind a nagytárségi kapcsolatokat tekintve többnyire kielégítő, ugyanakkor problémás, hogy a járásközpontok egyes településekről (Gánt, Szabadegyháza) közvetlen tömegközlekedési kapcsolattal nem, csak átszállással érhető el. Az önkormányzati **kerékpárutak** száma átlagon felüli, összefüggő, hosszabb úthálózat a Velencei-tó, Pannónia Szíve, Székesfehérvár és Dunaújváros térségében van. **Vasúthálózat** szempontjából a Budapest-Székesfehérvár közötti közlekedés kielégítő, míg az észak-déli irányban működő forgalom helyzete jelentősen kedvezőtlenebb. A jövőben megvalósuló, már eldöntött vasúti fejlesztések

közül kiemelendő a Budapest-Varsó gyorsvasút és a Budapestet délről elkerülő V0 vasútvonal fejlesztése.

Székesfehérvár és **Dunaújváros** egyaránt **megyei jogú városok**, nagyvárosi településeggyüttes központjai, előbbi elektronikai, ipari, logisztikai, kulturális, sportéleti vonatkozásban, míg utóbbi kohászati és könnyűipari centrum egyaránt. Mindkét megyei jogú város a Közép-Magyarország régiót körülölelő, dinamikusan fejlődő gazdasági központokat tömörítő belső városgyűrű tagjai. Ezen városok vonzáskörzete túlmutat a KSH által lehatárolt nagyvárosi településeggyüttese területén, a jövőben erősödő agglomerációra és nagy kiterjedésű iparterületek megjelenésére lehet számítani.

A megye délkeleti részén jött létre a Duna-mente – Fejér megye különleges gazdasági övezet, melynek részét képezi Iváncsa, Rácalmás és közvetetten Adony, Kulcs. A különleges gazdasági övezet kialakításának célja, hogy elkülönített területek létrehozásával kedvező körülményeket teremtsen a gazdasági tevékenység folytatására, az ilyen tevékenységből származó pozitív gazdasági eredmények és azok hasznainak arányos, a területén élők jólétének és biztonságának kiteljesedése, az életminőség javítása, ezáltal a közösség gyarapodása, valamint az érintett helyi önkormányzatok hatékonyabb feladatellátása céljára történő felosztása érdekében.

A megyei jogú városok, jelentős gazdasági vonzáskörzetükkel – bár ezek túlnyúlnak a megyehatáron is – nem fedik le a teljes megyét, ezért a megye dél-nyugati és észak-keleti területei gazdasági központ nélküliek ma is. A nagyvárosok mellett országos vagy regionális szempontból kiemelkedő funkciójú, szerves fejlődésű, karakteres kisvárosok találhatóak a megyében, amelyek járásszékhelyek, így a városhálózatban kiemelt szerepük van:

- **Gárdony** (idegenforgalom, természeti értékek)
- **Bicske** (logisztika)
- **Martonvásár** (agrárkutatás)
- **Mór** (borvidéki központ élénk kkv tevékenységgel)
- **Enying, Sárbogárd** (az agrárszektor szempontjából kiemelt jelentőségű járásszékhelyek)

A kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rend. szerint az Enyingi járás a fejlesztendő, a Sárbogárdi járás pedig a komplex programmal fejlesztendő járások közé tartozik.

A két megyei jogú városon kívül további két nagyobb területi egység található a megyében, ezek közül az egyik az ország két legfontosabb turisztikai célterületét (Budapest, Balaton) összekötő és a főváros agglomerációjának tágabb vonzáskörzetébe tartozó **Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve)**, **Vértes térsége**, valamint **Székesfehérvár** természeti-kulturális öröksége. A második a **Mezőföld**, Fejér megye déli térsége az Észak-Tolna és Északkelet-Somogy határos területeivel együtt az ország egyik egységes belső perifériája, ahol gyenge a centrumok foglalkoztatási funkciója és kedvezőtlen a gazdasági szerkezet.

Város és várostérségek

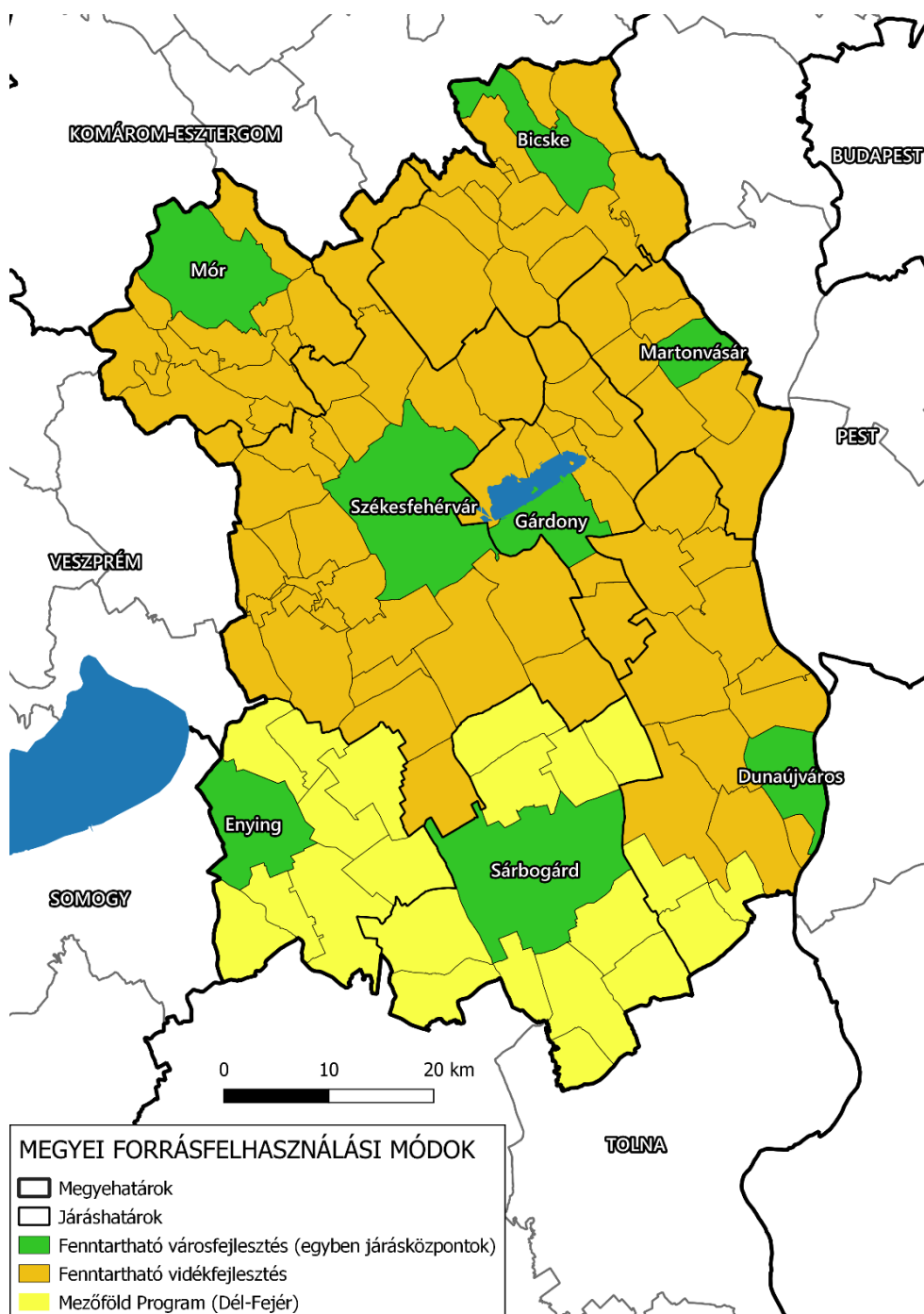
Bár területfejlesztési szakmai szempontból egyetértünk a várostérségek összehangolt fejlesztésének létjogosultságával, véleményünk szerint Magyarországon ennek hatékony működtetéséhez még hiányoznak a jogszabályi és szakmai alapok. Nincs egzakt definíciója a várostérségeknek – ehhez az OFTK sem ad biztos támpontot –, a javasolt együttműködési megállapodás nem ad megfelelő garanciákat az adott várostérség valamennyi települése számára kölcsönös előnyöket biztosító együttműködésre. Ezért javaslatunk szerint először kísérleti jelleggel lenne célszerű várostérségi együttműködési mintaprojekteket indítani, célszerűen hazai forrásból – ezek sikeres lefolytatása után érdemes a város és várostérségek összehangolt fejlesztését is beemlíteni a területfejlesztés eszköztárába.

4. AZ FMITP 2021-2027 FEJLESZTÉSI CÉLTERÜLETEINEK KIJELÖLÉSE - A MEGYEI FORRÁSFELHASZNÁLÁSI MÓDOK

A FORRÁSFELHASZNÁLÁSI MÓDOK FORRÁSKERETEI

A Fejér megyei TOP Plusz keret a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján 73,220 milliárd forint, ez az az összeg, amely szétosztható a megyei forrásfelhasználási módok között. A megyei forrásfelhasználási módok térképes ábrázolását és felosztását az alábbi fejezet mutatja be:

1. ábra Fejér megye forrásfelhasználási módjainak összegző térképe || Forrás: saját szerkesztés

Fenntartható városfejlesztés

- Teljes keret: 27,300¹ milliárd forint
- A források összegei a „Fenntartható városfejlesztés” tagtelepülései között (Mrd Ft): Székesfehérvár (13,115), Dunaújváros (4,384), Mór (1,845), Gárdony (2,193), Sábogárd (1,837), Bicske (1,704), Enying (1,293), Martonvásár (0,929)

A Fenntartható városfejlesztés célterület alá tartozó városok hét éves forráskerete TOP Plusz prioritásonként és alaponként

Prioritás/Város	Allokált forrás összege (Mrd Ft)				Összesen
	TOP Plusz 1. prioritás (ERFA) Fenntartható városfejlesztés	TOP Plusz 2. prioritás (ERFA) Fenntartható energia-hatékonyság	TOP Plusz 3. prioritás (ESZA) Fenntartható humán fejlesztések	TOP Plusz 3. prioritás (ERFA) Fenntartható humán infrastruktúra	
Székesfehérvár	7,233	1,206	1,725	2,951	13,115
Dunaújváros	1,906	0,801	0,573	1,104	4,384
Mór	1,106	0,143	0,204	0,392	1,845
Gárdony	0,891	0,654	0,222	0,426	2,193
Sábogárd	1,047	0,152	0,218	0,420	1,837
Bicske	1,090	0,119	0,169	0,326	1,704
Enying	0,680	0,118	0,169	0,326	1,293
Martonvásár	0,489	0,084	0,122	0,234	0,929
Összesen	14,442	3,277	3,402	6,179	27,300

A forrásfelosztás alapja egy olyan módszertan, amely számba veszi a települések lakónépességének számát 40%-os súllyal, a 2014-2020 közötti lakónépességszám-változást 50%-os súllyal, valamint az egy főre jutó helyi adó mértékét 10%-os súllyal. Székesfehérvár a megye legnagyobb, országos szinten is kiemelt jelentőségű városa, így az ebből és megyeszékhely szerepéből adódó többletfunkciók miatt egy hárommilliárd forintos többletforrással rendelkezik.

A városoként meghatározott indikatív forráskeretek tekintetében országosan tapasztalt jelentős különbségek enyhítése érdekében a megyei jogú városok részére kialakításra került egy kiegészítő forráskeret is (ún. „biztonsági háló”), amelyet a hazai költségvetés biztosít az érintett városok számára a Kormány a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1652/2021. (IX. 21.) Korm. határozata szerint.

A fenti módszertan szerint számított keretösszegezen felül a Kormányhatározatban foglaltak alapján Dunaújváros megyei jogú város rangú települési voltára tekintettel, további 0,560 Mrd Ft-os többletforrás felhasználhatóságáról történt rendelkezés.

¹ A keret nem tartalmazza a biztonsági hálóból biztosított hazai többletforrást.

A biztonsági hálóból biztosított hazai többletforrás (ezt a fenti teljes keret nem tartalmazza):

Város	1.3.2 Fenntartható városfejlesztés (Mrd Ft)	2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság (Mrd Ft)	3.2.1 Fenntartható humán fejlesztések ESZA (Mrd Ft)	3.3.3 Fenntartható humán infrastruktúra ERFA (Mrd Ft)	Fenntartható ERFA összesen (Mrd Ft)	Fenntartható ESZA összesen (Mrd Ft)	Fenntartható összesen (Mrd Ft)
Dunaújváros MJV	0,390	0,070	-	0,100	0,560	-	0,560

Megjegyzések²:

A 2021–2027 időszakra vonatkozó Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz pénzügyi keretének területi felosztásáról szóló 1086/2022. (II. 23.) Korm. határozatban meghatározott növekmények allokálása az egyes forrásfelhasználási módok között az alábbiak szerint történt:

- Megemelésre került a TOP_Plusz 1.1.2-21 „4-5 számjegyű utak fejlesztése” című felhívás keretösszege. Az 1,929 Mrd Ft növekményből 1,159 Mrd Ft-ot a TOP_Plusz-1.3.2-21 „Fenntartható városfejlesztés” felhívásra került allokálásra. Ez a fenntartható városok közigazgatási területén megvalósítani tervezett útfejlesztések kerete, a lentiek szerinti felosztással.
- Gyógyfürdők energetikai korszerűsítése érdekében megemelésre kerül a TOP_Plusz 2.1.1-21 „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése” című felhívás keretösszege. Az 1,929 Mrd Ft növekmény összegéből 0,500 Mrd Ft a TOP_Plusz-2.1.2-21 „Fenntartható energiahatékonyság” c. felhívásra lett átcsoportosítva, mivel a megyében egyedül az Agárdi Gyógyfürdő jogosult ilyen jogcímen pályázni. A növekmény fennmaradó része a TOP_Plusz 2.1.1-21 „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése” című felhíváson maradt azzal, hogy ennek felhasználása és meghirdetése későbbi döntés függvénye.
- A TOP_Plusz-3.3.4-21 „Köznevelési infrastruktúra fejlesztése” című felhívásra allokált 2,485 Mrd Ft növekmény teljes összege a Fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási módon (TOP_Plusz-3.3.3-21 „Fenntartható humán infrastruktúra”) kerül felhasználásra.

Székesfehérvár: Székesfehérvár megyei jogú város TOP Plusz 1. prioritás ERFA keretéből 0,293 Mrd Ft kizárólag 4 és 5 számjegyű utak, TOP Plusz 3. prioritás ERFA keretéből pedig 1,078 Mrd Ft kizárólag köznevelési intézmények fejlesztésére fordítható.

Dunaújváros: Dunaújváros megyei jogú város TOP Plusz 3. prioritás ERFA keretéből 0,481 Mrd Ft kizárólag köznevelési intézmények fejlesztésére fordítható. Az országos átcsoportosítási igények megvizsgálása alapján az Irányító Hatóság engedélyezte, hogy Dunaújváros Megyei Jogú Város 400 millió Ft ERFA keretet átcsoportosítson a 1. prioritásról a 2. prioritásra.

Mór: Mór város TOP Plusz 1. prioritás ERFA keretéből 0,286 Mrd Ft kizárólag 4 és 5 számjegyű utak, TOP Plusz 3. prioritás ERFA keretéből pedig 0,171 Mrd Ft kizárólag köznevelési intézmények fejlesztésére fordítható.

Gárdony: Gárdony város TOP Plusz 2. prioritás ERFA keretéből 0,500 Mrd Ft kizárólag gyógyfürdő energetikai fejlesztésére, TOP Plusz 3. prioritás ERFA keretéből pedig 0,186 Mrd Ft kizárólag köznevelési intézmények fejlesztésére³ fordítható.

² A 2021–2027 időszakra vonatkozó Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz pénzügyi keretének területi felosztásáról szóló 1086/2022. (II. 23.) Korm. határozatban meghatározott növekmények felosztásával kapcsolatban.

³ A TOP_Plusz 2. prioritást érintő keretemelés lehetőséget nyújt gyógyfürdők energetikai fejlesztésére. A felhívásban szereplő feltételeknek Fejér megyében egyedül az Agárdi Gyógyfürdő felel meg.

Sárbogárd: Sárbogárd város TOP Plusz 1. prioritás ERFA keretéből 0,170 Mrd Ft kizárólag 4 és 5 számjegyű utak, TOP Plusz 3. prioritás ERFA keretéből pedig 0,183 Mrd Ft kizárólag köznevelési intézmények fejlesztésére fordítható.

Bicske: Bicske város TOP Plusz 1. prioritás ERFA keretéből 0,410 Mrd Ft kizárólag 4 és 5 számjegyű utak, TOP Plusz 3. prioritás ERFA keretéből pedig 0,142 Mrd Ft kizárólag köznevelési intézmények fejlesztésére fordítható.

Enying: Enying város TOP Plusz 3. prioritás ERFA keretéből 0,142 Mrd Ft kizárólag köznevelési intézmények fejlesztésére fordítható.

Martonvásár: Martonvásár város TOP Plusz 3. prioritás ERFA keretéből 0,102 Mrd Ft kizárólag köznevelési intézmények fejlesztésére fordítható.

Fenntartható vidékfejlesztés

- Teljes keret: 26,094 milliárd forint

Területegység	TOP Plusz forráskeret (Mrd Ft)	Ebből ERFA (Mrd Ft)	Ebből ESZA+ (Mrd Ft)
Fenntartható vidékfejlesztés ITP-ben rögzített kerete	26,094	24,622	1,472

Mezőföld Program

- Teljes keret: 4,125 milliárd forint

Területegység	TOP Plusz forráskeret (Mrd Ft)	Ebből ERFA (Mrd Ft)	Ebből ESZA+ ⁴ (Mrd Ft)
Mezőföld Program ITP-ben rögzített kerete	4,125	3,892	0,233
Mezőföld Programon belüli lakosságárányos <u>elméleti</u> forrásfelosztás⁵			
Komplex programmal fejlesztendő Sárbogárdi járás lakosságárányos <u>indikatív</u> kerete (járászékhely nélkül)	1,865	1,760	0,105
Közép-Duna Menti Kiemelt Térség lakosságárányos <u>indikatív</u> kerete ⁶	1,404	1,325	0,079

⁴ Mezőföld Program forrásfelhasználási mód ITP forrásallokációs táblában rögzített ESZA aránya alapján

⁵ Lakónépesség száma a 2019. év végén (KSH) alapján

⁶ Öt település esetében átfedésben van a Komplex programmal fejlesztendő Sárbogárdi járással.

Fejlesztendő Enyingi járás lakosságárányos <u>indikatív</u> kerete (járászékhely nélkül)	1,662	1,568	0,094
--	-------	-------	-------

Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználás

- *TOP_Plusz-1.1.2 „4 és 5 számjegyű utak fejlesztése” (7,556 Mrd Ft):*
Minőségi fejlesztést igényel a megye alsórendű úthálózatának jelentős része. A fejlesztések célja, hogy a települések munkavállalói számára a betelepülő vállalkozások és a fejlesztett üzleti infrastruktúra elérhetősége javuljon.
A Magyar Közút Nonprofit Zrt. a Fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási módra allokált 1,159 Mrd Ft összegre is jogosult alacsonyabbrendű úthálózati infrastruktúra fejlesztéseket tervezni.
- *TOP_Plusz-3.1.1 „Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések” (Fejér Megyei Önkormányzat, 3,302 Mrd Ft)*
A TOP keretében kialakult megyei szintű foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködés (paktum) folytatása. Térség-specifikus foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések ösztönzése (pl. helyi termék- vagy szolgáltatásfejlesztés, szociális gazdaság fejlesztése, befektetés-ösztönzés), Munkaerőpiaci programok, a célcsoport képzéséhez, foglalkoztatásához, foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásához kapcsolódó tevékenységek (pl. munkaerőpiaci alkalmazkodás támogatása, bértámogatás, vállalkozóvá válást elősegítő támogatás, munkaerő-mobilitási akciók, kezdeményezések támogatása).
- *TOP_Plusz-3.1.3 „Helyi humán fejlesztések” – Megyei identitás és felzárkózás-politika (Fejér Megyei Önkormányzat, várhatóan 0,448 Mrd forint)*
A projekt célja egyrészt a megyei identitás és társadalmi kohézió erősítése a közösségek kezdeményező- és cselekvőképességének fejlesztésével, a közösségi szerepvállalás és a térséghez való kötődés erősítésével, a TOP-5.3.2 intézkedés keretében elindult fejlesztés folytatásával. Másrészt a megyei szinten kialakult felzárkózás-politikai együttműködések és koordinációs rendszer továbbfejlesztése a meglévő szolgáltatások összehangolása és a szolgáltatási hiányok felszámolása érdekében, az EFOP-1.6.3 intézkedés keretében elindult fejlesztés folytatásával. Jelentősen hozzájárul egyfelől a Helyi identitás és közösségek megerősítése stratégiai cél eléréséhez, másfelől a Népeség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése és a Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye stratégiai célok eléréséhez, melyek szintén alátámasztják kiemelt kezelésének igényét.
- *TOP_Plusz-3.3.4 „Köznevelési infrastruktúra fejlesztése” (tankerületi központok, 1,966 Mrd Ft)*
A forrásfelhasználásban a köznevelési intézmények felújítása, korszerűsítése, átalakítása, bővítése, többfunkcióssá tétele, műszaki színvonalának emelése és kapcsolódó eszközbeszerzés lesz támogatható. A megyei keret 100%-a tankerületi központokra kerül allokálásra, települési önkormányzatok, mint tulajdonosok nem jogosultak támogatási kérelem benyújtására.
A tankerületi központok a Fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási módra allokált 2,485 Mrd Ft összegre is jogosultak köznevelési infrastruktúra fejlesztéseket tervezni.

Fejlesztési cél: Aktív turizmus fejlesztése

Új felhívás kerül betervezésre TOP_Plusz-1.1.4-21 „Aktív turizmus fejlesztése” címmel. A keretösszeg kizárólag megyei szinten standard eljárásrendben kerülhet felhasználásra. A megyei forrásallokációt új „fejlesztési cél – aktív turizmus fejlesztése” megnevezésű forrásfelhasználási

módra szükséges betervezni, amely miatt a forrásallokációs táblába egy új oszlop került beszúrásra.

Teljes keret: 2,430 milliárd forint

Megyei forrásallokáció: forráskeret és tematikus felosztása

A megyei forrásallokációt bemutató táblázat az ITP dokumentációjának mellékletét képezi – az alábbi oldalon található a mellékletben szereplő táblázat kivonata.

Megye:	Fejér megye
Megyei keretösszeg összesen (Ft) (Egyeznie kell G6 cella adatával):	73 220 324 120

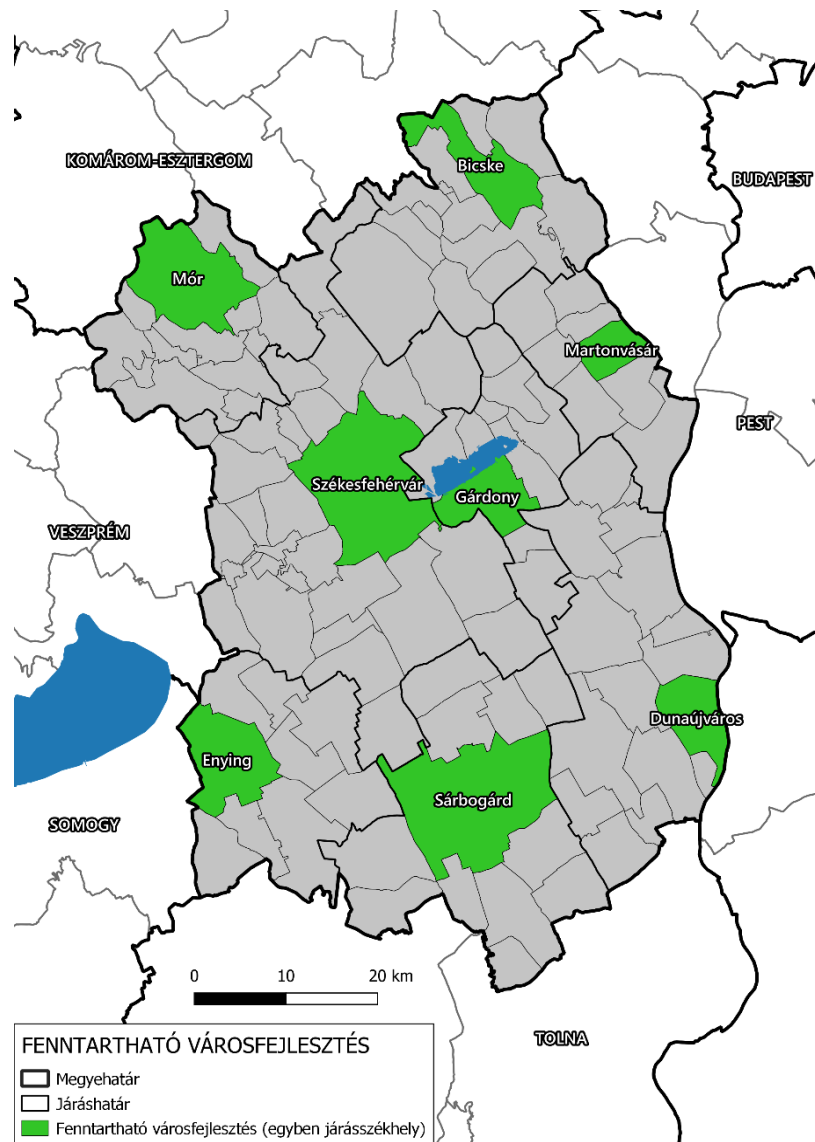
Alapadattábla (Nem módosítható)

	1. prioritás keretösszege (Ft)	2. prioritás keretösszege (Ft)	3. prioritás keretösszege (Ft)	Megyei ERFA összesen (Ft)	Megyei ESZA összesen (Ft)	Megyei összesen (Ft)
megye	43 476 617 249	8 271 834 356	21 471 872 515	64 363 936 120	8 856 388 000	73 220 324 120

Tervezési tábla

Prioritás	Prioritás keretösszege (Ft)	Intézkedés	Intézkedés forráskerete (Ft)	Felhívás	Felhívás/Tématerület forráskerete (Ft)	Fenntartható városfejlesztés forrásfelhasználási mód keretösszege (Ft)	Forrásfelhasználási mód II. Fenntartható vidékfejlesztés keretösszege (Ft)	Forrásfelhasználási mód III. Mezőföld Program keretösszege (Ft)	Forrásfelhasználási mód IV. Tervezett kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztések keretösszege (Ft)	Fejlesztési cél-Aktív turizmus fejlesztése (Ft)	Forrásfelhasználási módok keretösszege összesen (Ft) (Meg kelle egyeznie az "F" oszlop adatával)					
1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE	43 476 617 249	1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	16 093 385 644	1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	2 350 000 000		2 029 240 910	320 759 091				2 350 000 000				
				1.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	7 556 054 356					7 556 054 356			7 556 054 356			
				1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	3 757 000 000			3 244 194 935		512 805 065				3 757 000 000		
				1.1.4 Aktív turizmus fejlesztése	2 430 331 288							2 430 331 288		2 430 331 288		
				1.1 Összesen	16 093 385 644			5 273 435 844		833 564 156		7 556 054 356	2 430 331 288	16 093 385 644		
		1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások	12 940 956 120	1.2.1 Élhető települések Ebből: Zöld infrastruktúra fejlesztése Csapadékvíz Kerékpárút	12 940 956 120	1.2.1.1 Élhető települések	9 988 978 200		8 625 551 165	1 363 427 035				9 988 978 200		
						1.2.1.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	1 338 158 400		1 155 508 838	182 649 562				1 338 158 400		
						1.2.1.3 Belterületi utak fejlesztése	3 197 331 200		2 760 917 137	436 414 063					3 197 331 200	
						1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	310 704 320		2 880 957 013	455 388 587					3 336 345 600	
						1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	2 641 273 600		2 280 757 635	360 515 965					310 704 320	2 641 273 600
						1.2 Összesen:	12 940 956 120			11 174 604 083	1 766 352 037					12 940 956 120
		1.3 Fenntartható városfejlesztés	14 442 275 485	1.3.1 Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása 1.3.2 Fenntartható városfejlesztés (1. prioritás ERFA projektek)	14 442 275 485	1.3.1 Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása	640 000 000		640 000 000					640 000 000		
						1.3.2 Fenntartható városfejlesztés (1. prioritás ERFA projektek)	13 802 275 485		13 802 275 485					13 802 275 485		
1.3 Összesen	14 442 275 485												14 442 275 485			
2. PRIORITÁS: KLIMABARÁT MEGYE	8 271 834 356	2.1 Klímabarát megye	8 271 834 356	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	4 994 834 356		4 313 039 466	681 794 890			4 994 834 356					
				2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság	3 277 000 000		3 277 000 000					3 277 000 000				
				2.1 Összesen	8 271 834 356			4 313 039 466	681 794 890			8 271 834 356				
3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ MEGYE	21 471 872 515	3.1 Megyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemel)	5 454 388 000	3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	3 301 618 415					3 301 618 415	3 301 618 415					
				3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+)	250 000 000		215 876 693	34 123 308				250 000 000				
				3.1.3 Helyi humán fejlesztések	1 902 769 585		1 256 193 537	198 576 048		448 000 000			1 902 769 585			
				3.1 Összesen	5 454 388 000			1 472 070 229	232 699 356		3 749 618 415		5 454 388 000			
				3.2 Fenntartható humán fejlesztések	3 402 000 000		3 402 000 000		3 402 000 000					3 402 000 000		
		3.3 Helyi és térségi közsolgáltatások (ERFA)	12 615 484 515	3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése Bölcsődei fejlesztés Óvodai fejlesztés	12 615 484 515	3.3.1.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	2 573 060 800		2 221 855 420	351 205 380				2 573 060 800		
						3.3.1.2 Bölcsődei fejlesztés	866 060 800		747 849 364	118 211 436					866 060 800	
						3.3.1.3 Óvodai fejlesztés	1 707 000 000		1 474 006 056	232 993 944					1 707 000 000	
						3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	1 897 638 400		1 638 623 605	259 014 795					1 897 638 400	
						3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	1 197 552 000		1 034 094 259	163 457 741					1 197 552 000	
3.3.3 Fenntartható humán infrastruktúra	700 086 400		604 529 346	95 557 054					700 086 400							
3.3.4 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	1 966 060 800							1 966 060 800		1 966 060 800						
3.3 Összesen:	12 615 484 515			6 178 724 515	3 860 479 026		610 220 174	1 966 060 800		12 615 484 515						

FENNTARTHATÓ VÁROSFEJLESZTÉS

2. ábra A "Fenntartható városfejlesztés" forrásfelhasználási mód áttekintő térképe || Forrás: saját szerkesztés

- Területi fókusz: Fejér megye megyei jogú városai és járásközpontjai – Székesfehérvár, Dunaújváros, Mór, Gárdony, Sárbogárd, Bicske, Enying, Martonvásár

A célterület rövid ismertetése

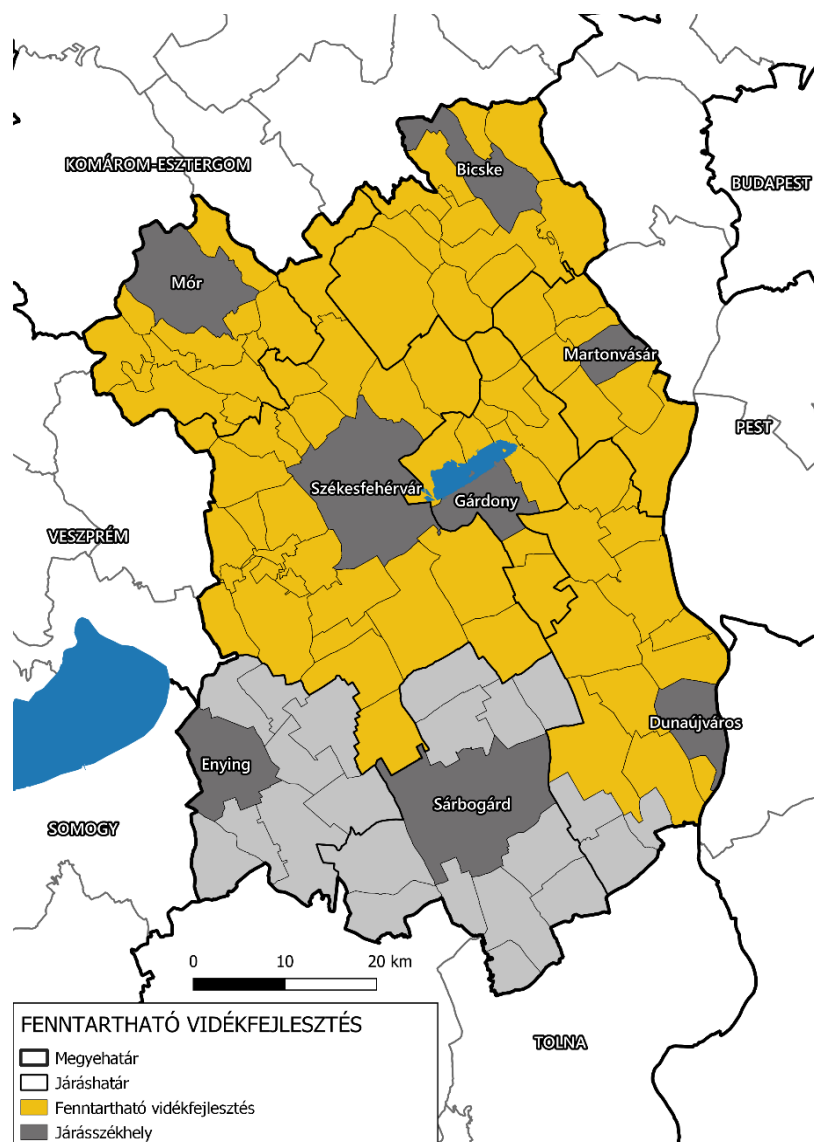
A városfejlesztés kiemelt szempontja a társadalmi – gazdasági – környezeti értelemben vett fenntarthatóság elve, mely a várospolitikában integrált megközelítést igényel. Az érintett városi kör lehetséges tagjait Fejér megye a közigazgatási hierarchiában betöltött szerepük alapján állapította meg, miszerint a fenntartható városfejlesztés letéteményesei a megye járásközpontjai.

Fejér megyét ezen városi kör meghatározásában több szempont vezérelte, úgy mint a közigazgatási hierarchiában betöltött szerepük és az ebből fakadó erősségeik és lehetőségeik, továbbá térszervező képességük, mely által biztosítani képesek a megye településhálózatának többközpontúságát.

A mai magyar várospolitikai fő célja a jelenleginél erőteljesebben együttműködő, kiegyensúlyozott, policentrikus városhálózat megteremtése. A város jellemzően térsége központja, amely kiemelten igaz a járásközpontokra – ám ezen szerepkör hiánytalan betöltésében támogatni szükséges őket. A törekvés az, hogy a járásközpontok ne szigetszerűen, hanem hálózatosan jelenjenek meg a megye városhálózati terében, hasznosítva magasabb intézményi ellátottsági szintjüket, ezáltal járásukat, várostérségüket jobban bekapcsolják a megyei térrendszerbe. E város csoport sokszínű, megtalálható országos jelentőségű nagyváros, jelentős funkciójú, szerves fejlődésű, karakteres közép- és kisvárosok, melyek szerepe kiemelkedő a térségük dinamizálásában, továbbá a rurális, periférikus helyzetű déli térségek gyenge centrumfunkciójú központjai, amelyek megerősítése szükséges ahhoz, hogy térségükre is húzó hatást tudjanak kifejteni. Közös a településekben, hogy kisebb térségükben (tehát járásukban) központi helyet foglalnak el, mely szerep túlmutat pusztán a közigazgatási hierarchiában betöltött kiemelt szerepükön. Úgy látjuk, hogy a megyei, többpólusú városhálózat kialakulásához szükséges ezen városok kiegyensúlyozott fejlesztése, térszervező képességük és erejük erősítése.

FENNTARTHATÓ VIDÉKFEJLESZTÉS

2. ábra A "Fenntartható vidékfejlesztés" forrásfelhasználási mód áttekintő térképe || Forrás: saját szerkesztés

Területi fókusz: 78 település, 6 különböző járásból

- Bicskei járás: Alcsútdoboz, Bodmér, Csákvár, Csabdi, Etyek, Felcsút, Gánt, Mány, Óbarok, Szár, Tabajd, Újbarok, Vértesacska, Vértesboglár
- Dunaújvárosi járás: Adony, Baracs, Beloiannis, Besnyő, Iváncsa, Kisapostag, Kulcs, Mezőfalva, Nagyvenyim, Perkáta, Pusztaszabolcs, Rácalmás
- Gárdonyi járás: Kápolnásnyék, Nadap, Pákozdi, Pázmánd, Sukoró, Szabadegyháza, Velence, Vereb, Zichyújfalu
- Martonvásári járás: Baracska, Ercsi, Gyúró, Kajászó, Ráckeresztúr, Tordas, Vál
- Móri járás: Bakonycsernye, Balinka, Bodajk, Csákberény, Csókakő, Fehérváracsurgó, Isztimér, Kincsesbánya, Magyaralmás, Nagyveleg, Pusztavám, Söréd
- Székesfehérvári járás: Aba, Bakonykúti, Csór, Csósz, Füle, Iszkaszentgyörgy, Jenő, Káloz, Kőszárhegy, Lovasberény, Moha, Nádasdladány, Pátka, Polgárdi, Sárkeresztés, Sárkeszi, Sárosd, Sárszentmihály, Seregélyes, Soponya, Szabadbattyán, Tác, Úrhida, Zámoly

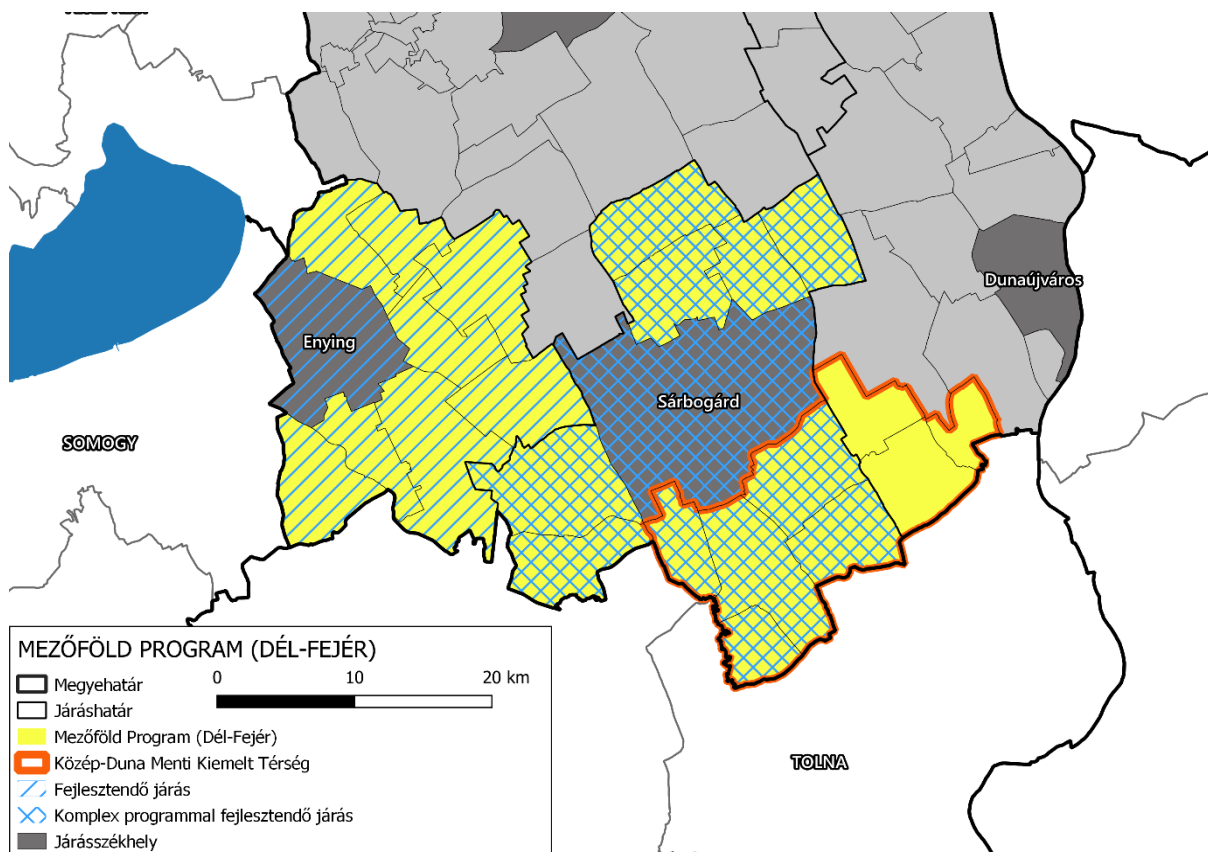
A célterület rövid ismertetése

A „fenntartható vidékfejlesztés” célterület a megye azon településeit fogja össze, melyek a járásközpontok kiemelt szerepével, státuszával nem rendelkeznek, és a komplex programmal fejlesztendő, fejlesztendő járások, esetleg kiemelt térség körébe sem tartoznak. Ezen településeket a megye városhálózatban betöltött, köztes szerepük különbözteti meg: a közigazgatási hierarchiában nem kapcsolódnak hozzájuk különleges funkciók (mint a megyei jogú városok és járásközpontok esetén).

Egyéb tércategóriák a célterületen:

- Városi jogállású település 9 található a célterületen: Aba, Adony, Bodajk, Csákvár, Ercsi, Polgárdi, Pusztaszabolcs, Rácalmás, Velence
- Agglomerációk:
  - Székesfehérvári nagyvárosi településeggyüttes
  - Dunaújvárosi nagyvárosi településeggyüttes
- Önálló polgármesteri hivatalt fenntartó önkormányzat a 78 településből 25: Aba, Baracska, Bodajk, Ercsi, Etyek, Kulcs, Lovasberény, Mány, Mezőfalva, Nagyvenyim, Pákozd, Pázmánd, Perkáta, Polgárdi, Pusztaszabolcs, Pusztavám, Rácalmás, Ráckeresztúr, Sárosd, Sárszentmihály, Seregélyes, Szabadbattyán, Szabadegyháza, Tordas, Velence
- Közös önkormányzati hivatalt fenntartó települések székhelyei (20 település): Adony, Bakonycsernye, Baracs, Csákvár, Csókakő, Fehérvárcsurgó, Felcsút, Iszkaszentgyörgy, Iváncsa, Jenő, Káloz, Kápolnásnyék, Kincsesbánya, Sárkeresztes, Sukoró, Szár, Tác, Úrhida, Vál, Zámoly
- Közös önkormányzati hivatalt fenntartó települések, ám nem székhelyei a közös önkormányzatnak (33 település): Alcsútdoboz, Bodmér, Csabdi, Gánt, Óbarok, Tabajd, Újbarok, Vértesacsca, Vértesboglár, Beloiannis, Besnyő, Kisapostag, Nadap, Vereb, Zichyújfalu, Gyúró, Kajászó, Balinka, Csákberény, Füle, Isztimér, Magyaralmás, Nagyveleg, Söréd, Bakonykúti, Csór, Csősz, Kőszárhegy, Moha, Nádasdladány, Pátka, Sárkeszi, Soponya
- A célterületen nincs szabad vállalkozási zóna.
- A célterületen létrejött Duna-mente – Fejér megye különleges gazdasági övezetéhez tartozó települések: Rácalmás, Iváncsa, és közvetetten Adony, Kulcs,
- Egyik település sem tartozik Világörökségi helyszín védőövezetébe.
- Világörökségi Várományos Helyszínek a célterületen:
  - A római birodalom határai –A dunai limes magyarországi szakasza: Baracs, Kisapostag, Rácalmás, Ercsi, Kulcs, Adony
- Magyarországi tájházak hálózata (Fejér megye) a célterületen: Sárréti Tájház – Füle; Tabajdi faluház
- Egyik település sem tartozik nemzeti parkhoz.

MEZŐFÖLD PROGRAM (DÉL-FEJÉR)

3. ábra A "Mezőföld Program (Dél-Fejér)" forrásfelhasználási mód áttekintő térképe || Forrás: saját szerkesztés

Területi fókusz: 22⁷ település, három járásban

Két kedvezményezett járás, a komplex programmal fejlesztendő Sárbogárdi járás és a fejlesztendő Enyingi járás a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint, valamint a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség Dunaújvárosi járásba tartozó 3 településével: Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarcsony, az Országgyűlés 12/2020. (V. 5.) OGY határozata a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség területi lehatárolásáról alapján. A forrásfelhasználási mód magában foglalja a megye komplex programmal fejlesztendő járását, amely így külön forrásfelhasználási módként nem jelenik meg. A megyei Integrált Területi Program kiemelt figyelmet fordít a Sárbogárdi komplex programmal fejlesztendő járásra és az Enyingi fejlesztendő járásra, kiegészülve a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség előző kategóriákba nem tartozó 3 településével, külön forrásfelhasználási mód keretében (Mezőföld Program). Emellett a településdifferenciálásnál is kiemelt szempont a „Leszakadással veszélyeztetett települések” kategóriája (ld. az „5. A projektkiválasztás az FMITP 2021-2027 alapján – településdifferenciálás” fejezetet).

- Enyingi járás: Dég, Kisláng, Lajoskomárom, Lepsény, Mátyásdomb, Mezőkomárom, Mezőszentgyörgy, Szabadhídvég

⁷ Enying és Sárbogárd járásközpontok a Fenntartható városfejlesztés célterület alá tartoznak.

- Sárbogárdi járás: Alap, Alsószentiván, Cece, Hantos, Igar, Mezőszilas, Nagylók, Sáregres, Sárkeresztúr, Sárszentágota, Vajta
- Dunaújvárosi járás: Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony

A célterület rövid ismertetése

Mezőföld Fejér megye déli, fejlesztendő térsége az Észak-Tolna és Északkelet-Somogy határos területeivel együtt az ország egyik egységes belső perifériája, ahol gyenge a centrumok foglalkoztatási funkciója, kedvezőtlen a gazdasági szerkezet, valamint a belső kapcsolatok erőtlene. A megye ezen része a két kedvezményezett járás: a komplex programmal fejlesztendő Sárbogárdi járás és a fejlesztendő Enyingi járás a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint. A térségből 8 település (Alap, Alsószentiván, Cece, Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony, Sáregres, Vajta) része a Közép-Duna menti kiemelt térségnek.

A faj- és fajtaszegény, intenzív, nagytáblás agrártermelés alacsony élőkommunikáció-igényű, így ezekben a jó agrárpotenciállal rendelkező kiterjedt térségekben foglalkoztatási problémákat okoz. E potenciál vidékfejlesztési szerepének erősítése érdekében speciális helyi termékek termesztése, a háztáji gazdaságok fejlesztése, a termékfeldolgozás bővítése, illetve halgazdaságok fejlesztése és az ezekre épülő agrárvertikum felépítése célszerű, a rövid ellátási láncok (REL) fejlesztésével. Így egyrészt a helyi, másrészt a környező turisztikai és ipari központok (Velencei-tó, Kelet-Balaton, Duna mente) egészséges élelmiszerekkel való ellátásában is szerephez juthat.

A leszakadó térségekben, településeken a társadalmi felzárkóztatás érdekében speciális képzési területekre és innovatív foglalkoztatási formák bevezetésére van szükség. A roma népesség aránya a megyében nem mondható magasnak, azonban azokon a településeken, ahol ez jellemző, a felzárkóztatás érdekében megkerülhetetlen a kérdés komplex kezelése.

Egyéb tércategóriák a célterületen:

- Városi jogállású település a célterületen Enying és Sárbogárd járásközpontok – ezen települések a „Fenntartható városfejlesztés” célterületbe tartoznak.
- Agglomerációk:
  - Székesfehérvári nagyvárosi településeggyüttes tagja az alábbi 3 település: Nagylók, Sárkeresztúr, Sárszentágota
- Önálló polgármesteri hivatal fenntartó önkormányzat a 24 településből összesen öt: Előszállás, Enying, Lajoskomárom, Sárbogárd, Sárkeresztúr
- Közös önkormányzati hivatal fenntartó települések székhelyei (8 település): Alap, Cece, Dég, Kisláng, Lepsény, Mezőszilas, Nagykarácsony, Nagylók
- A célterületen szabad vállalkozási zóna az enyingi és sárbogárdi járás összes települése – ám a dunaújvárosi járás három települése (Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony) nem az.
- Egyik település sem tartozik Világörökségi helyszín védőövezetébe.
- Magyarországi tájházak hálózata (Fejér megye) a célterületen: Cecei Tájház – Cece; Tájház – Középbogárd; Mezőföldi Tájház –Dég
- Egyik település sem tartozik nemzeti parkhoz.

AKTÍV TURIZMUS FEJLESZTÉSE

Új felhívás került betervezésre TOP_Plusz-1.1.4-21 „Aktív turizmus fejlesztése” címmel. A keretösszeg kizárólag megyei szinten, standard eljárásrendben kerülhet felhasználásra. A megyei forrásallokációt új „fejlesztési cél – aktív turizmus fejlesztése” megnevezésű forrásfelhasználási módra szükséges betervezni.

Fejér megye természeti, táji, épített környezeti értékei révén az idegenforgalom számára kedvező vonzerő-kínálattal rendelkezik. A kulturális örökség dominanciája jellemző, amely köré a rendszeres jelleggel megtartott rendezvények fonódnak. Másodikként a természeti, tájképi értékek sorakoznak fel, amelyre az aktív turizmus és a kapcsolódó szolgáltatások épülnek. A megye egyik fontos célja, hogy a Budapestről és agglomerációjából érkező turisták tartózkodási idejének és költési hajlandóságának növekedését ki tudja használni, a tájképi, terepi adottságokon alapuló, az aktív szabadidő eltöltésére alkalmas helyszínek és módok fejlesztésével (elsősorban kerékpáros, természeti-öko, gyalogos, illetve lovas vagy éppen vízi túratípusok). Ezek a fejlesztések javítják a vidéki munkalehetőségeket, illetve kedvezően hatnak a helyi gazdasági folyamatokra is.

Az aktív turizmus fejlesztésére önálló forrásfelhasználási módként összesen 2,430 milliárd forint került elkülönítésre. A források felhasználásának koordinációjában közreműködik az Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ. A forrás nem került célterületek szerinti felosztásra (fejlesztési cél szerinti forrásfelhasználási mód keretében került allokálásra). A beavatkozás a megye egész területére érvényes a fenntartható városfejlesztés alá tartozó városok kivételével (ahonnan konzorciumi tagok csatlakozhatnak a jellemzően több megyét érintő projektekhez).

5. A PROJEKTKIVÁLASZTÁS AZ FMITP 2021-2027 ALAPJÁN – TELEPÜLÉSDIFFERENCIÁLÁS

A településdifferenciálás célja, hogy segítse a projektkiválasztást az Integrált Területi Programban. Ahogy a területi kiválasztási kritériumok, úgy a településdifferenciálás is egy-egy témakör és területegység kapcsán meglévő kiírások jobb forráselosztását támogatja, orientálhatja a támogatási kérelmeket és elősegíti az értékelésüket. ezzel segítve a megyék feladatát.

A településdifferenciálás az egyik eszköze lehet annak, hogy egyes források azon településeknél koncentrálódjanak, ahol ezek a projektek a legnagyobb hatást képesek elérni. Az így meghatározott szempontok elősegítik a források koncentrálását, a települések közötti forrásverseny negatív hatásainak mérséklését, a döntések megalapozottabbá és objektívabbá tételét.

Fontos kiemelni, hogy az itt bemutatott település tipizálás az egyes támogatási kérelmek értékelésénél kerül felhasználásra (területspecifikus mellékletekben specifikálva), ahol a források minél jobb hasznosulása, a minél magasabb hatékonysága, továbbá a rászorultság egyaránt fontos szempont a kiválasztásnál. Mindezek mellett a település tipizálás alapján adható maximális pontszám csak egy részét teszi ki az összpontszámnak, és nem haladja meg annak 20%-át.

TELEPÜLÉSDIFFERENCIÁLÁSI SZEMPONTOK

A településdifferenciálás során a megye három főbb szempont keretében a települések tizennégy adottságát vizsgálta. Ezek összefoglalóan az alábbi táblázatban láthatók. A települések minden mutató kapcsán egy pontszámot kaptak és ezek összesítése alapján alakult ki a teljes megyei településdifferenciálási keretrendszer, a településtipizálás alapja. A településdifferenciáláshoz tartozó adatok és a módszertan pontos számadatait bemutató adatbázis a Fejér Megye Integrált Területi Program mellékletét képezik.

Demográfia maximálisan 45 pont	Lakónépesség száma - 2019
	Lakónépesség változás 2015-2019 (%)
	Öregedési index 2019
	Természetes szaporodás 2019 (‰)
	Vándorlási különbözet 2019 (‰)
	Tényleges szaporodás 2019 (‰)
Gazdaság maximálisan 45 pont	1 főre jutó SZJA – 2019
	1000 lakosra jutó SZJA adófizető 2019
	Iparüzési adó
	Idegenforgalmi adó
	Munkanélküliségi ráta 2019
	Munkanélküliségi ráta változása 2015-2019
Elérhetőség maximálisan 10 pont	Saját járásszékhely elérési ideje közúton a leggyorsabb úton 2019 (perc)
	Legközelebbi autópálya-csomópont elérési ideje közúton a leggyorsabb úton 2019 (perc)

Demográfia: Lakónépesség 2019

A megyei települések 2019-es lakónépességi adatai alapján 2-től 10 pontig terjedő intervallumban kaptak pontokat, az alábbiak szerint: 0-500 fő → 2 pont; 501-1000 fő → 4 pont; 1001-5000 fő → 6 pont; 5001-10000 fő → 8 pont; 10001 fő felett → 10 pont

Demográfia: Lakónépesség változás 2015-2019 (%)

A megyei települések a 2015-2019 közötti lakónépességszám változásuk arányában vettek részt a pontozásban. A 95% alatti lakónépesség változás (tehát csökkenés) esetén 2 pont; 95-98% között 4 pont; 98-102% között 6 pont; 102-105% között 8 pont; míg 105% felett 10 pont járt az adott településnek.

Demográfia: Öregedési index 2019

A megyei települések a számított öregedési index (száz gyermekkorúra jutó időskorú) alapján kaptak pontszámokat. 160% felett 2 pont, 120-160% között 4 pont, 100-120% között 6 pont, 80-100% között 8 pont, 80% alatt 10 pontot kaptak a települések.

Demográfia: Természetes szaporodás 2019 (‰)

A megyei települések pontokat kaptak a természetes szaporodás mutatószám alapján is. Itt -10‰ alatt 1 pont, -10- -4‰ között 2 pont, -4-0‰ között 3 pont, 0-4‰ között 4 pont, 4‰ felett 5 pont járt.

Demográfia: Vándorlási különbözet 2019 (‰)

A települések vándorlási különbözete is 1-5 pont közötti számozást kapott. Mínusz 15‰ alatt 1 pont, -15- -4‰ között 2 pont, -4-4‰ között 3 pont, 4-10‰ között 4 pont, 10‰ felett 5 pont járt.

Demográfia: Tényleges szaporodás 2019 (‰)

A települések tényleges szaporodás mutatója is 1-5 pont közötti számozást kapott. Mínusz 15‰ alatt 1 pont, -15- -4‰ között 2 pont, -4-4‰ között 3 pont, 4-10‰ között 4 pont, 10‰ felett 5 pont járt.

Gazdaság: 1 főre jutó SZJA 2019

Az első gazdasági szempontú mutatószám az egy főre jutó személyi jövedelemadót vizsgálta a települések körében, a mutatószám ezer forintban mér. 1500 alatt 2 pont, 1500-1700 között 4 pont, 1700-1900 között 6 pont, 1900-2100 között 8 pont, míg 2100 fölött 10 pont került kiosztásra egy település számára.

Gazdaság: 1000 lakosra jutó SZJA adófizető 2019

Egy másik gazdasági szempontú vizsgálati elem volt az ezer főre jutó személyi jövedelemadót fizetők száma. 530 fő alatt 2 pont, 530-560 között 4 pont, 560 fölött pedig 6 pont járt.

Gazdaság: Iparűzési adó 2019

További mutatószám az iparűzési és az idegenforgalmi adó párosa volt. Az IPA (helyi önkormányzatok helyi adó bevételeiből az iparűzési adó, 2019-es adat, forintban számolva) esetén 10 millió alatt 2 pont, 10-50 millió között 4 pont, 50 és 100 millió között 6 pont, 100 millió és 1 milliárd között 8 pont került kiosztásra. Egymilliárd felett 10 pontot kapott az adott település.

Gazdaság: Idegenforgalmi adó 2019

Az idegenforgalmi adó (IFA, helyi önkormányzatok helyi adó bevételeiből az idegenforgalmi adó, 2019-es adat, forintban számolva) esetén a bevétel nélküliek 2 pontot, 100 ezer forint bevétel 4 pontot, 100 ezer és egymillió között 6 pontot, egymillió és tízmillió között 8 pontot, míg 10 millió fölött 10 pontot kaptak a települések.

Gazdaság: Munkanélküliségi ráta 2019

A munkanélküliségi ráta mutató kapcsán a települések 2 és 6 pont között kaphattak: 5 fölötti eredmény esetén 2 pont járt, 2,5-5 közötti eredmény esetén 4 pont, míg 2,5 alatti eredmény esetén 6 pont járt.

Gazdaság: Munkanélküliségi ráta változása 2015-2019

A munkanélküliségi ráta változása is bekerült a településdifferenciálásba. Ezen esetben a változatlan (vagy növekvő) ráta 2 pontot, mínusz kettes csökkenésig 4 pont, míg mínusz 2 vagy alatta esetén 6 pont járt egy adott településnek.

Elérhetőség: Saját járasszékhely elérési ideje közúton a leggyorsabb úton 2019 (perc)

A településdifferenciálás harmadik szempontja az elérhetőség volt. Az első mutatószám az adott települést vizsgálva azt mutatta meg, hogy a településről az adott járasszékhelyig közúton a legrövidebben hány perc alatt lehet eljutni. Egytől ötig kaphattak a települések pontszámokat, 25 vagy több perc esetén 1 pont, 15-25 perc között 2 pont, 10-15 perc között 3 pont, 1-10 perc között 4 pont járt, míg 0 perc (tehát a járásközpont) esetén 5 pont járt.

Elérhetőség: Legközelebbi autópálya-csomópont elérési ideje közúton a leggyorsabb úton 2019 (perc)

A második mutatószám az adott települést vizsgálva azt mutatta meg, hogy a településről a legközelebbi autópálya-csomópontig közúton a legrövidebben hány perc alatt lehet eljutni. Egytől ötig kaphattak a települések pontszámokat, 25 vagy több perc esetén 1 pont, 15-25 perc között 2 pont, 10-15 perc között 3 pont, 1-10 perc között 4 pont járt, míg 0 perc (tehát a járásközpont) esetén 5 pont járt.

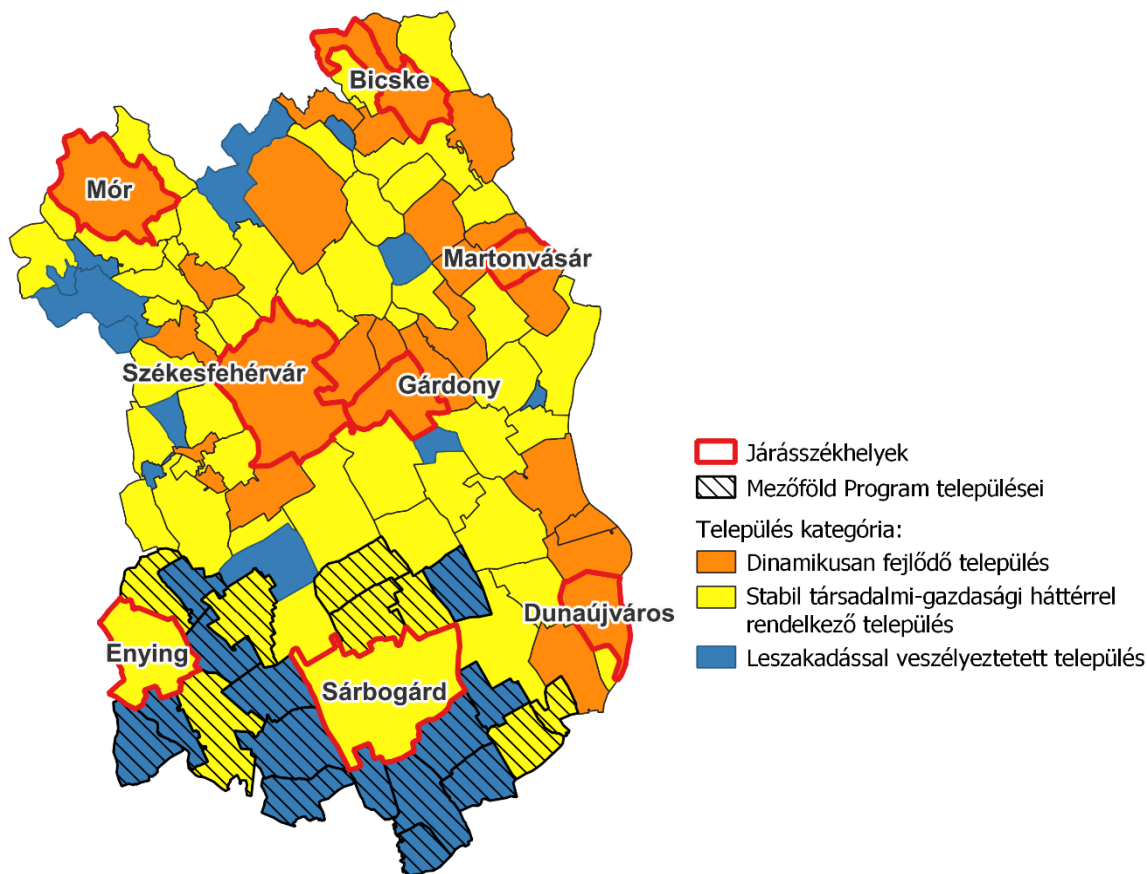
TELEPÜLÉSI KATEGÓRIÁK

Az itt bemutatott szempontok és az ahhoz rendelt mutatók kapcsán minden település olyan pontszámot kapott, amely kiszámolható volt az adott jelzőszám és pontozási beosztás alapján. Ezen pontszámok összesítése után előállt egy települési sorrend. A sorrendet megvizsgálva három települési kategória felállítására került sor:

- **Dinamikusan fejlődő települések:** a maximális 100 ponthoz képest minimálisan 65 pontot elért települések. Ez összességében 30 települést jelentett.
- **Stabil társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező települések:** a maximum 64 pontot, de minimum 51 pontot elért települések köre. Ez összességében 53 település.

- **Leszakadással veszélyeztetett települések:** huszonöt olyan település volt, amely 49 vagy kevesebb pontot ért el a településdifferenciálás során felállított keretrendszerben.

Településdifferenciálás

4. ábra Településdifferenciálás településkategóriáinak áttekintő térképe || Forrás: saját szerkesztés

A település tipizálás eredménye jól tükrözi a megye térszerkezeti jellegzetességeit. A hátrányosabb helyzetű Mezőföld települései jelentős részben a „Leszakadással veszélyeztetett települések” kategóriába tartoznak, és a Sárbogárdi és Enyingi járások egyetlen települése sem része a „Dinamikusán fejlődő” települési körnek. A fejlettebb északi és Duna-menti térségek települései ugyanakkor döntően a „Dinamikusán fejlődő települések” és a „Stabil társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező települések” kategóriák alá esnek. Az északi rész néhány előregedő kistelepülése ugyanakkor a „Leszakadással veszélyeztetett települések” kategóriába került. A 4. ábrán megjelenített térszerkezeten jól láthatóan kirajzolódik a megyeszékhely és a Velencei-tó térsége, valamint az M1, M6 és M7 autópályák által felfűzött térségek, mint a megye legdinamikusabban fejlődő térségei. Ezzel szemben a megye déli részén szinte összefüggő belső periferiát alkot a leszakadással veszélyeztetett mezőföldi települések sora, mely a Mezőföld Program létjogosultságát, egyben a dél-fejéri térség felzárkóztatásának kiemelt jelentőségét is egyértelműen alátámasztja.

FENNTARTHATÓ VIDÉKFEJLESZTÉS TELEPÜLÉSEINEK DIFFERENCIÁLÁSA

Településkör adottságai

A Fenntartható Vidékfejlesztés célterületének térségébe 78 települést tartozik, melyek lakónépessége 2019 év végi adatok alapján összesen 183.669 fő, ez Fejér megye lakosságának a közel a felét, 43,88%-át jelenti. A célterület hat járást érint, és kilenc városi jogállású település található itt (Aba, Adony, Bodajk, Csákvár, Ercsi, Polgárdi, Pusztaszabolcs, Rácalmás, Velence). A székesfehérvári (24) és a bicskei (14) járás adja a legtöbb települést a térségnek. 6000 fő feletti település Ercsi (7.985 fő), Polgárdi (6.908 fő) és Velence (6.787 fő), ezek a legnagyobb közösségek a célterületen, a túlnyomó többség azonban 1.000-4.000 fős népességgel bír – a legkisebbek Bakonykúti (162 fő), Bodmér (225 fő) és Újbarok (444 fő).

A lakónépesség szám változását 2014 és 2019 év vége között vizsgálva az látható, hogy a célterület települései kis mértékben növekedtek: a hét évvel ezelőtti lélekszámhoz képest a 2019 év végi adatok átlagosan 3,75%-kal magasabbak, összességében 5.783-mal több ember él itt 2014-hez képest. Lakosságszám-arányosan a legnagyobb növekedés Sukoró, Velence, Nadap, Söréd, Bakonykúti esetén figyelhető meg, ezen településeken min. 20%-kal többen éltek 2019-ben, mint 2014-ben.

Az öregedési indexet tekintve a célterület településeinek többségére az elöregedés jellemző, fiatalodó korösszetételű lakosság mindössze 25 településen található. A legkedvezőbb mutatóval Úrhida (57%), Nadap (69%) és Tác (72%) rendelkezik, míg a leginkább elöregedő települések Kisapostag (192%), Gánt (219%) és Bodmér (245%).

A népmozgalmat tekintve megállapítható, hogy a 78 település többségét természetes fogyás mellett pozitív vándorlási egyenleg jellemezte 2019-ben, a tényleges szaporodás összességében 46 település esetében volt pozitív, míg 32 településen negatív előjelű.

A gazdasági adatok közül az 1 főre jutó SZJA vonatkozásában a legmagasabb értékkel Sárkeresztes (2303 eFt), a legalacsonyabbal Gánt (1328 eFt) rendelkezik. Az iparűzési adó bevételt tekintve Rácalmás messze kiemelkedik a célterület települései közül, melyek összbevételének közel harmadát a Duna-menti település adta 2019-ben. Az idegenforgalmi adó esetében azonban Velence dominanciája még ennél is nagyobb volt, a 78 település összesített bevételének 77%-a itt realizálódott, miközben 53 település egyáltalán nem rendelkezett ilyen típusú bevétellel 2019-ben.

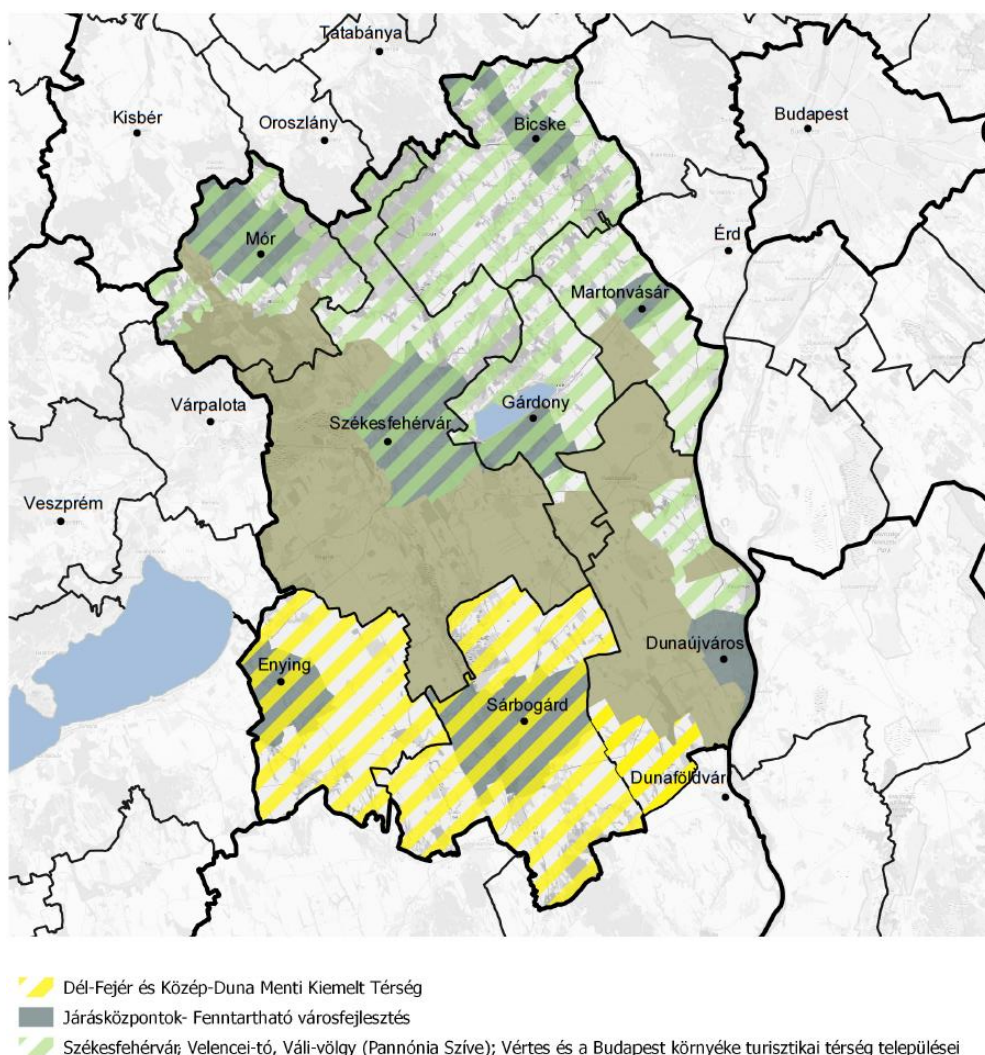
A foglalkoztatást tekintve a munkanélküliségi ráta 2019-ben Ercsire (5,2%) leszámítva minden településen 5% alatti volt, 2015-höz képest pedig 70 településen csökkent a munkanélküliek aránya.

Az elérhetőség szempontjából a célterület települései jellemzően kedvező helyzetben vannak, a saját járásszékhely Bakonykútit (31 perc) leszámítva mindenhol fél órán belül elérhető, autópálya-csomópontokat tekintve pedig 13 település is közvetlen lehajtóval rendelkezik, míg ilyen szempontból a legtávolabbi települések Nagyveleg (40 perc) és Bakonycsernye (43 perc).

A vizsgált mutatók révén felállított 100 pontos rendszerben a Fenntartható vidékfejlesztés településeinek átlagpontszáma 60, összesen 24 település került a dinamikus fejlődő települések közé, 43 a stabil társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező települések, 11 pedig a leszakadással veszélyeztetett települések közé tartozik.

Turisztikai alapú differenciálás

A „Fenntartható vidékfejlesztés” célterületen a településdifferenciálás egyik formája turisztikai alapú. Ezen települések által meghatározott területet két, egymással részben átfedő területi szerveződés adja: egyrészt a Velencei-tó és Tésze, Váli-völgy, Vértes Térségi Fejlesztési Tanács; másrészt a 429/2020. (IX. 14.) Korm. rendelet által meghatározott Budapest környéke turisztikai térség harminc Fejér megyei települése. A településdifferenciálás célja a turisztikai potenciálok területi koncentrációjából fakadó előnyök hasznosítása, az ilyen ágazati fejlesztések területi fókuszálása. A kiemelés a turizmusfejlesztés hangsúlyosságában, a természeti, kulturális és történelmi örökség ápolásában, azokhoz való hozzáférés javításában, a helyi környezet jobb megismerhetőségében, bemutathatóságában ölt testet. Ám mindemellett a térségben élők életfeltételeinek javítására, munkához jutásának elősegítésére és a térségek jövedelemtermelésének előmozdítására, az épített és természeti környezet fejlesztésének fenntartható fejlődés elveivel való megfelelő összhangjának megteremtésére, a közúti- és vízi közlekedés, a kerékpárutak, turistautak fenntartásának és fejlesztésének előmozdítására, elősegítésére is hangsúlyt helyez.

5. ábra A turisztikai alapú településdifferenciálás ábrázolása (zöld csíkozás) | Forrás: saját szerkesztés

Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések:

- **Székesfehérvár**
- Velencei-tó és Térsége, Váli-völgy, Vértes Térségi Fejlesztési Tanács: Alcsútdoboz, Bakonycsernye, Baracska, **Bicske**, Bodajk, Bodmér, Csabdi, Csákberény, Csákvár, Csókakő, Etyek, Felcsút, Gánt, **Gárdony**, Gyúró, Kajászó, Kápolnásnyék, Lovasberény, Magyaralmás, **Martonvásár**, **Mór**, Nadap, Pákozd, Pátka, Pázmánd, Pusztavám, Sukoró, Szár, Tabajd, Tordas, Vál, Velence, Vereb, Vértesacsfa, Vértesboglár, Zámoly és Zichyújfalu (Komárom-Esztergom megyei tagtelepülések: Bajót, Bokod, Héreg, Nyergesújfalu, Oroszlány, Szárliget, Tarján, Várgesztes, Vértessomló)
- 429/2020. (IX. 14.) Korm. rendelet által meghatározott Budapest környéke turisztikai térség 30 Fejér megyei települése (azon települések kivételével, amelyek a fenti felsorolásban már szerepeltek): Adony, Ercsi, Óbarok, Rácalmás
- Pannónia Szíve térség fenti lehatárolásokban nem szereplő települései: Mány, Ráckeresztúr, Újbarok

MEZŐFÖLD PROGRAM TELEPÜLÉSEINEK DIFFERENCIÁLÁSA

Településkör adottságai

A Mezőföld Program célterületének térségébe 22 település tartozik, melyek lakónépessége 2019 év végi adatok alapján összesen 33.439 fő, ez Fejér megye lakosságának a közel 8%-át teszi ki. A célterület három járást érint (dunaújvárosi, sárbogárdi és enyingi), városi jogállású település nem található (Sárbogárd és Enying ugyanis a Fenntartható városfejlesztés célterület alá tartozik), nagyközség viszont Előszállás, Lajoskomárom, Lepsény és Cece. 2500 fő feletti település Lepsény (2.965 fő), Cece (2.586 fő) és Kisláng (2511 fő), ezek a legnagyobb közösségek a célterületen, a túlnyomó többség azonban 800-2.000 fős népességgel bír – a legkisebbek Alsószentiván (607 fő), Sáregres (740 fő) és Mátyásdomb (751 fő).

A lakónépesség szám változását 2014 és 2019 év vége között vizsgálva az látható, hogy a célterület települései kis mértékben csökkentek: a hét évvel ezelőtti lélekszámhoz képest a 2019 év végi adatok átlagosan 3,3%-kal alacsonyabbak, összességében 926-tal kevesebb ember él itt 2014-hez képest. A legnagyobb csökkenés Vajta és Igar esetén figyelhető meg, ezen településeken min. 14%-kal kevesebben éltek 2019-ben, mint 2014-ben.

A korösszetételt tekintve a településeket 3 kivétellel előregedés jellemzi, a legkedvezőtlenebb helyzetben Alsószentiván (203%-os öregedési index érték) és Igar (207%) van, miközben Mezőszentgyörgyön a mutató értéke 86%, Kislángon pedig 80%. Kiemelkedően fiatalodó korösszetételű település az egész megyét tekintve Sárkeresztúr, ahol 100 fő 14 év alatti lakosra mindössze 32 fő 65 év feletti jut.

A népmozgalom szempontjából a térség települései változatos képet mutattak 2019-ben. Míg a természetes szaporodás csak 3 településen volt pozitív előjelű (Sárkeresztúr, Vajta, Kisláng), addig a vándorlási különbözetet tekintve a települések felére vándorlási többlet, felére pedig vándorlási veszteség volt jellemző. Összességében a tényleges szaporodás Sáregresen volt a legmagasabb (28%-os növekedés), Igar esetében pedig a legalacsonyabb (37%-os fogyás).

A gazdasági adatokat tekintve az 1 főre jutó SZJA szempontjából a térség összes települése a megyei átlag (1826 eFt) alatt volt 2019-ben, a legmagasabb érték Nagylókon (1805 eFt), a legalacsonyabb pedig Sárkeresztúron (867 eFt) volt. Az iparüzési adóból származó bevétel

Lepsény kivételével (119 mFt) minden településen 100 millió Ft alatt volt a 2019-es adatok szerint, Sáregres, Alsószentiván és Vajta esetében a 10 millió Ft-ot sem érte el. Idegenforgalmi adó bevétellel a 22 település közül mindössze Vajta és Lajoskomárom rendelkezett.

A megye egészét tekintve a munkanélküliségi ráta értéke 2019-ben 2,9% volt, a Mezőföld Program összes települése ennél kedvezőtlenebb értékkel bír. Hantos és Lajoskomárom esetében a munkanélküliség mindössze 3,1%-os volt, Igaron viszont meghaladta a 8%-ot. Hozzá kell tenni ugyanakkor, hogy 2015-höz képest a mutató értéke utóbbi településen csökkent a legnagyobb mértékben, 7 százalékponttal.

A saját járásközpont elérhetőségét tekintve a célterület települései relatíve kedvező helyzetben vannak, a székhely települések minden esetben 25 percen belül elérhetők. Autópálya csomópont viszont mindössze 4 településről érhető el 15 percen belül, Igar esetében ez az érték már 36 perc.

Összességében a 100 pontos rendszerben a 22 település átlagpontszáma mindössze 48 pont, és egyetlen település sem került a dinamikusan fejlődő települések csoportjába. A célterületen 8 stabil társadalmi-gazdasági háttérrel rendelkező település, valamint 14 leszakadással veszélyeztetett település található. Kiemelendő, hogy a megye déli határa menti települések szinte összefüggő, leszakadással veszélyeztetett térséget alkotnak.

Kiemelt vagy kedvezményes státuszról fakadó településdifferenciálás

A célterület egyik kedvezményezett járása a komplex programmal fejlesztendő Sárbogárdi járás⁸. A területen az alábbi települések találhatóak:

- Járásszékhely: Sárbogárd
- A kijelölt célterület települései: Alap, Alsószentiván, Cece, Hantos, Igar, Mezőszilas, Nagylók, Sáregres, Sárkeresztúr, Sárszentágota, Vajta

A célterület másik kedvezményezett járása a fejlesztendő Enyingi járás⁹. A területen az alábbi települések találhatóak:

- Járásszékhely: Enying
- A kijelölt célterület települései: Dég, Kisláng, Lajoskomárom, Lepsény, Mátyásdomb, Mezőkomárom, Mezőszentgyörgy, Szabadhídvég

Kiemelt térség a megyében a Közép-Duna Menti Kiemelt Térség, amelybe a megye 8 települése tartozik. Ezek az alábbiak:

- Sárbogárdi járás öt települése: Alap, Alsószentiván, Cece, Sáregres, Vajta
- Dunaújvárosi járás három települése: Daruszentmiklós, Előszállás, Nagykarácsony

A Sárbogárdi járás települései közül az 1186/2020. (IV.28.) Korm. határozat értelmében Sárkeresztúr résztvevője a Felzárkózó települések (FETE) programnak, míg Cece ugyanezen kormányhatározat értelmében a Kedvezményezett Települések Gazdaságélénkítő Programjának (GÉP) második ütemébe, Szabadhídvég pedig az 1057/2021. (II. 19.) Korm. határozat szerint a GÉP 3. ütemébe kapott besorolást. Az utóbbi kormányhatározat a GÉP további ütemeibe javasolja az Enyingi járásból Dég, Kisláng, Lajoskomárom és Mátyásdomb, a Sárbogárdi járásból pedig Igar, Mezőszilas, Sárszentágota és Vajta településeket.

⁸ A kedvezményezett járássok besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint.

⁹ A kedvezményezett járássok besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerint.

6. A TERÜLETI KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUM RENDSZER SZÜKSÉGESSÉGE ÉS KAPCSOLATA AZ FMITP 2021-2027 DOKUMENTUMMAL

A MEGYEI DÖNTÉSHOZATAL RENDSZERE

Az Irányító Hatóság (IH) által értékelt támogatási kérelmeket a Fejér Megyei Önkormányzati Hivatalon belül elkülönült szervezeti egység, a Jogi, Hatósági, Kommunikációs és Pályázati Főosztály megvizsgálja a megye által meghatározott területi kiválasztási kritériumok alapján, majd előkészíti döntésre a megyei közgyűlés számára. A döntés-előkészítési feladatot ellátó munkatársak megfelelnek a közszolgálati tisztviselők képesítési előírásairól szóló 29/2012. (III. 7.) Korm. rendeletben meghatározott "Település-, terület- és vidékfejlesztési, település-üzemeltetési feladatkör" képzettségi előírásainak.

Döntéshozatal

A Fejér Megyei Közgyűlés Fejér megyei TOP Projekt Bizottsága a Fejér Megyei Önkormányzat Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 13/2019. (XII.13.) önkormányzati rendelet 1. melléklet 9. pontja alapján – átruházott hatáskörében – figyelemmel a 2021-2027 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 256/2021. (V. 18.) Korm. rendelet 117. § (4) bekezdésére – zárt ülésen, egyszerű többséggel dönt a támogatási kérelmek támogathatóságáról. A megyei közgyűlés tagjai az elnököt delegálják tagként, az alelnököt pedig póttagként a döntés-előkészítő bizottságba (DEB). A folyamat során a megyei döntés-előkészítésbe és döntéshozatalba bevont személyek titoktartási és összeférhetetlenségi nyilatkozatot tesznek.

Azon felhívások esetében, melyekre nem csak a területi szereplő vagy többségi tulajdonában lévő gazdasági társasága jogosult támogatási kérelmet benyújtani, az IH a benyújtott támogatási kérelmekről születő döntés megalapozása érdekében DEB-et hív össze, melynek a megyei közgyűlés által delegált személy is tagja. Egy kérelem kizárólag akkor támogatható, ha az IH és a megye által delegált tag is támogatja azt.

A területspecifikus kiválasztási kritériumok biztosítanak a majdani projektértékelési szempontrendszerhez elvi keretet, így elsősorban a megyei tervezésben érvényesített specifikumait kell, hogy tükrözzék a TOP Plusz forrásainak megyei felhasználása során, továbbá a megyei koncepcióból és területfejlesztési programból, valamint az ITP 2021-27 területi tervezési szempontból meghatározott céljainak, célterületeinek prioritizálását szükséges biztosítani.

A TOP Plusz keretében támogatható projektek – a korábbi időszakhoz hasonlóan – az Irányító Hatóság és a területi szereplők által kialakított kiválasztási szempontrendszer mentén kerülnek értékelésre. Ennek értelmében tehát az Irányító Hatóság határozza meg azokat a szakmai szempontokat, amelyek alapján a projektek meghatározott minimumot elérve teljesítik a támogathatóság szakmai színvonalát. Emellett a projektek a területi szereplők által, a megye szempontjából fontos kiválasztási kritériumok mentén is vizsgálatra kerülnek, így alakul ki az a projektkör, amelyek támogatásra javasolhatók.

Az Irányító Hatóság elsősorban az alábbi kritériumok mentén vizsgálja a támogatási kérelmeket:

AZ IRÁNYÍTÓ HATÓSÁG ÁLTAL TÁMASZTOTT KRITÉRIUMOK	
KRITÉRIUM MEGNEVEZÉSE	TARTALMI MAGYARÁZAT
1. ILLESZKEDÉS A TOP PLUSZ CÉLJAIHOZ	A kiválasztási kritérium a TOP Plusz valamely konkrét céljához/céljaihoz, és az abból levezetett felhívás céljaihoz való szoros illeszkedést és kapcsolódást vizsgálja.
2. SZAKMAI INDOKOLTSÁG, MEGALAPOZOTTSÁG	A kiválasztási kritérium legfőbb funkciója a beavatkozás indokoltságának vizsgálata. Ehhez a szakmai alátámasztás, indoklás és/vagy kellő kidolgozottságú helyzetelemzés, igényfelmérés értékelése szükséges. A legtöbb felhívás esetében lehetőség van a részletes projekt tartalom támogató döntés utáni kidolgozására, azonban a benyújtott információknak elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy az indokoltság, szükségesség vizsgálható legyen. Vizsgálatra és ellenőrzésre kerül a projekt indikátorokhoz és egyéb szakmai mutatókhoz való hozzájárulása. A megalapozottság keretében vizsgálhatóak a felhívások egyedi, alapvető szakmai-műszaki elvárásainak való megfelelések.
3. FENNTARTHATÓSÁG, HORIZONTÁLIS SZEMPONTOK	A fenntarthatóság kiválasztási kritériumának célja, hogy a megvalósíthatóságon túl a későbbi működtetés feltételeit vizsgálja, kitérve különösen a műszaki, szakmai, társadalmi és pénzügyi dimenziókra is. A kritérium alatt kerülnek vizsgálatra az adott felhívás kapcsán releváns horizontális elvárások teljesítéséhez szükséges vállalások, nyilatkozatok. Ennek keretében a kiválasztási kritérium a fejlesztés azon aspektusát is vizsgálja, hogy az semmilyen módon ne legyen kirekesztő egyetlen társadalmi csoport számára sem.

<p>4. KÖLTSÉGVETÉS</p>	<p>A kiválasztási kritérium egyrészt vizsgálja a felhívásokban meghatározott fajlagos költségeknek való megfelelést (amennyiben releváns), valamint az általános és szakmai belső arányok betartását. Továbbá ezen fő szempont alatt kerül vizsgálatra, hogy az egyes tevékenységek megfelelően kerültek-e az egyes állami támogatási kategóriák szerinti besorolásra (amennyiben releváns), ill. az egyszerűsített költségelszámolási szabályok megfelelően alkalmazásra kerültek.</p>
-------------------------------	---

Fejér megye a területfejlesztési koncepciójából, illetve programjából az alábbi szempontokat határozza meg, melyek mentén a támogatási kérelmek értékelésre kerülnek:

<p>FEJÉR MEGYE ÁLTAL TÁMASZTOTT KRITÉRIUMOK</p>	
<p>KRITÉRIUM MEGNEVEZÉSE</p>	<p>TARTALMI MAGYARÁZAT</p>
<p>1. ILLESZKEDÉS A TERÜLETFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ ÉS PROGRAM CÉLJAIHOZ</p>	<p>A kiválasztási kritérium a területfejlesztési koncepció és program valamely konkrét céljához/céljaihoz, és az abból levezetett felhívás céljaihoz való szoros illeszkedést és kapcsolódást vizsgálja, beleértve a kiemelt térség céljait is.</p>
<p>2. HOZZÁJÁRULÁS A TERÜLETI FELZÁRKÓZÁSHOZ</p>	<p>A kiválasztási kritérium azt vizsgálja, hogy a támogatási kérelem az adott földrajzi területen belül elősegíti-e bármilyen egyensúlytalanság (gazdasági, társadalmi, környezeti) kiküszöbölését, hozzájárul-e a munkahelymegőrzéshez és munkahelyteremtéshez. A területi különbségek csökkentése kiemelt cél, amely a megye területfejlesztési dokumentumaiban is hangsúlyosan jelenik meg (pl. komplex programmal fejlesztendő járások dedikált fejlesztése, kedvezményezett járások, szabad vállalkozási zónák, kedvezményezett települések).</p> <p>A kiválasztási kritérium figyelembe veszi a települések népességszámát, a népességszám alakulását, a települési gazdasági erőt), a főbb foglalkoztatási mutatók értékét.</p>
<p>3. VÁROS – VIDÉK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK ERŐSÍTÉSE</p>	<p>A kiválasztási kritérium azt vizsgálja, hogy a támogatási kérelem elősegíti-e a város és vidéke közötti együttműködést.</p>
<p>4. REZILIENCIA FEJLESZTÉSE</p>	<p>A kiválasztási kritérium azt vizsgálja, hogy a támogatási kérelem elősegíti-e a szereplők rezilienciájának növelését, a váratlan események kedvezőtlen hatásainak mérséklésének képességét, elősegíti-e a klímaváltozás hatásainak enyhítését, alkalmaz-e klímasemleges megoldásokat.</p>

5. A DIGITÁLIS ÁTÁLLÁST ELŐSEGÍTŐ PROJEKTEK	A kiválasztási kritérium azt vizsgálja, hogy a támogatási kérelem elősegíti-e a nagyobb fokú digitalizálódást, új technológiák alkalmazását.
6. KOMPLEX BERUHÁZÁSOK ELŐNYBEN RÉSZESÍTÉSE	A támogatási kérelem több települési, térségi, megyei szereplőt érint, kooperatív jellegű megoldások és megvalósítói összetételt mutat-e a projektjavaslat.

KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUMOK

TKR Kritérium megnevezése (megyei)	1.1. Helyi gazdaságfejlesztés				1.2 Településfejlesztés, települési szolgáltatások			2.1 Klímabarát megye	3.1 Megyei és térségi fejlesztések		3.3 Helyi és térségi közszolgáltatások		
	1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	1.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	1.1.4 Aktív turizmus fejlesztése	1.2.1 Élhető települések	1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése, energiaközösségek	3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+)	3.1.3 Helyi humán fejlesztések	3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	3.3.4 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése
1. Illeszkedés a területfejlesztési koncepció és program céljaihoz	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
2. Hozzájárulás a területi felzárkózáshoz	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3. Város – vidék együttműködésének erősítése	X	X	X	X						X	X	X	
4. Reziliencia fejlesztése	X		X	X	X			X		X	X	X	
5. A digitális átállást elősegítő projektek	X		X	X	X			X		X	X	X	X
6. Komplex beruházások előnyben részesítése	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

7. AZ FMITP 2021-2027 MONITORINGJA ÉS INDIKÁTORVÁLLALÁSAI

INDIKÁTOR VÁLLALÁSOK				
Megye neve:	Fejér megye			
Megyei ITP neve:	Fejér Megyei Integrált Területi Program 21-27			
Megye forráskerete (Mrd Ft):	66,93			
TOP Plusz prioritás	Kimeneti indikátor neve	Mértékegység	TOP Plusz célérték (2027)	IH által javasolt célérték (2027)
1. Versenyképes megye	RCO01 - Támogatott vállalkozások (mikro-, kis-, közép- és nagyvállalkozások szerinti bontásban)	db	944,00	31,00
	RCO46 - A TEN-T úthálózaton kívüli rekonstruált vagy korszerűsített utak hossza (4-5 számjegyű utak)	km	442,41	20,36
	RCO77 - Támogatott kulturális és idegenforgalmi helyek száma	db	329,00	14,00
	RCO 26 - Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében újonnan épített vagy korszerűsített zöld infrastruktúra (ha)	ha	65,20	2,43
	RCR 35 - Árvízvédelmi intézkedések előnyéből részesülő lakosság (fő)	fő	168 968,00	7 994,00
	RCO58 - Támogatott kerékpár-infrastruktúra (km)	km	669,72	37,58
	RCO65 - Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása (személyek)	fő	540,00	20,00
	RCO46 - A TEN-T úthálózaton kívüli rekonstruált vagy korszerűsített utak hossza (Belterületi utak)	km	290,69	7,92
	RCO74 - Az integrált területfejlesztési stratégiák projektjei által érintett lakosság (fő)	fő		
	RCO75 - Támogatott integrált területfejlesztési stratégiák (db)	db		
	Eredményt keresünk még. Várhatóan: RCR52 - Zöld területek kialakítására, szociális lakásokra, gazdasági vagy egyéb célokra rehabilitált földterület (ha)			
2. Klímabarát megye	RCR 29 - Becsült ÜHG-kibocsátás (CO2t/év)	CO2t/év	25 056,26	1 032,44
	RCO19 - Javított energetikai teljesítménnyel rendelkező középületek (m2)	m2	274 739,68	11 320,59
	RCR 29 - Becsült ÜHG-kibocsátás (CO2t/év) (fenntartható városfejlesztés)	CO2t/év	14 330,27	688,20
	RCO19 - Javított energetikai teljesítménnyel rendelkező középületek (m2) (fenntartható városfejlesztés)	m2	157 130,16	7 546,03
3. Gondoskodó megye	Munkanélküli és inaktív résztvevők CO01 + CO03 - (kb. a korábbi PO25) TOTAL NUMBER OF PARTICIPANTS indikátor része	fő	54 686,00	2 603,00
	OP specifikus a korábbi alapján: Társadalmi akciókban résztvevők száma (szociális városrehabilitáció)	fő	61 254,00	1 418,00
	OP specifikus a korábbi alapján: Társadalmi akciókban résztvevők száma (egyéb ESZA projektek)	fő	1 501 456,00	58 683,00
	OP specifikus kimeneti: Megvalósított programok száma tagállami kimeneti indikátort javasoljuk.	fő		
	RCO66 - Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények férőhely kapacitása (személyek)	db	5 480,00	237,00
	RCO67 - Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények férőhely kapacitása (személyek)	db	14 683,00	774,00
	<i>Az alkalmazott indikátor és célérték módszertan egyeztetés alatt áll, később kerülnek megadásra további indikátorok.(RCR73 vagy RCO69 lesz.)</i>			

8. Az FMITP 2021-2027 ÜTEMEZÉSE

ÜTEMEZÉS	
Megye neve:	Fejér megye
Megye forráskerete (forint):	73 220 324 120

Prioritás	Felhívások	Felhívásra eső összeg (forint)	2021				2022				2023				2024				2025				2026				2027				Összes forrás
			1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	1.né	2.né	3.né	4.né	
1. PRIORITÁS: VERSENYKÉPES MEGYE	1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	2,350							2,350																					2,350	
	1.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	7,556				7,556																							7,556		
	1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés	3,757							3,757																				3,757		
	1.1.4 Aktív turizmus fejlesztése	2,430									2,430																		2,430		
	1.2.1 Élhető települések	9,989				9,989																							9,989		
	1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	0,311											0,311															0,311			
	1.2.3 Belterületi utak fejlesztése	2,641							2,641																				2,641		
	1.3.1 Fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása	0,640				0,640																							0,640		
	1.3.2 Fenntartható városfejlesztés (1. prioritás ERFA projektek)	13,802									13,802																		13,802		
	2. PRIORITÁS: KLÍMABARÁT MEGYE	2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	4,995				3,566			1,429																			4,995		
2.1.2 Fenntartható energiahatékonyság		3,277									3,277																	3,277			
3. PRIORITÁS: GONDOSKODÓ MEGYE	3.1.1 Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	3,302				3,302																						3,302			
	3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+)	0,250											0,250															0,250			
	3.1.3 Helyi humán fejlesztések	1,903							1,903																			1,903			
	3.2.1 Fenntartható humán fejlesztések	3,402									3,402																	3,402			
	3.3.1 Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	2,573				2,573																						2,573			
	3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	1,898						1,898																				1,898			
	3.3.3 Fenntartható humán infrastruktúra	3,694									3,694																	3,694			
	3.3.4 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	4,451							4,451																			4,451			
Összesen		73,220	0,000	0,000	0,000	27,626	1,898	8,748	7,783	26,605	0,000	0,000	0,000	0,561	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	73,220

FEJÉR MEGYE TELEPÜLÉSEINEK BESOROLÁSA FORRÁSFELHASZNÁLÁSI MÓDOK SZERINT

Település	Járás	Forrásfelhasználási mód
Bicske	Bicskei	Fenntartható városfejlesztés
Dunaújváros	Dunaújvárosi	Fenntartható városfejlesztés
Enying	Enyingi	Fenntartható városfejlesztés
Gárdony	Gárdonyi	Fenntartható városfejlesztés
Martonvásár	Martonvásári	Fenntartható városfejlesztés
Mór	Móri	Fenntartható városfejlesztés
Sárbogárd	Sárbogárdi	Fenntartható városfejlesztés
Székesfehérvár	Székesfehérvári	Fenntartható városfejlesztés
Aba	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Adony	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Alcsútdoboz	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Bakonycsernye	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés
Bakonykúti	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Balinka	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés
Baracs	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Baracska	Martonvásári	Fenntartható vidékfejlesztés
Beloianisz	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Besnyő	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Bodajk	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés
Bodmér	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Csabdi	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Csákberény	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés
Csákvár	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Csókakő	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés
Csór	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Csősz	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés

Ercsi	Martonvásári	Fenntartható vidékfejlesztés
Etyek	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Fehérvárcturgó	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés
Felcsút	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Füle	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Gánt	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Gyúró	Martonvásári	Fenntartható vidékfejlesztés
Iszkaszentgyörgy	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Isztimér	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés
Ivácsa	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Jenő	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Kajászó	Martonvásári	Fenntartható vidékfejlesztés
Káloz	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Kápolnásnyék	Gárdonyi	Fenntartható vidékfejlesztés
Kincsesbánya	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés
Kisapostag	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Kőszárhegy	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Kulcs	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Lovasberény	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Magyaralmás	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés
Mány	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Mezőfalva	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Moha	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Nadap	Gárdonyi	Fenntartható vidékfejlesztés
Nádasdladány	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Nagyveleg	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés
Nagyvenyim	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Óbarok	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Pákozd	Gárdonyi	Fenntartható vidékfejlesztés
Pátka	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Pázmánd	Gárdonyi	Fenntartható vidékfejlesztés

Perkáta	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Polgárdi	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Pusztaszabolcs	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Pusztavám	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés
Rácalmás	Dunaújvárosi	Fenntartható vidékfejlesztés
Ráckeresztúr	Martonvásári	Fenntartható vidékfejlesztés
Sárkeresztes	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Sárkeszi	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Sárosd	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Sárszentmihály	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Seregélyes	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Soponya	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Söréd	Móri	Fenntartható vidékfejlesztés
Sukoró	Gárdonyi	Fenntartható vidékfejlesztés
Szabadbattyán	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Szabadegyháza	Gárdonyi	Fenntartható vidékfejlesztés
Szár	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Tabajd	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Tác	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Tordas	Martonvásári	Fenntartható vidékfejlesztés
Újbarok	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Úrhida	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Vál	Martonvásári	Fenntartható vidékfejlesztés
Velence	Gárdonyi	Fenntartható vidékfejlesztés
Vereb	Gárdonyi	Fenntartható vidékfejlesztés
Vértesacsa	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Vértesboglár	Bicskei	Fenntartható vidékfejlesztés
Zámoly	Székesfehérvári	Fenntartható vidékfejlesztés
Zichyújfalu	Gárdonyi	Fenntartható vidékfejlesztés
Alap	Sárbogárdi	Mezőföld Program
Alsószentiván	Sárbogárdi	Mezőföld Program

Cece	Sárbogárdi	Mezőföld Program
Daruszentmiklós	Dunaújvárosi	Mezőföld Program
Dég	Enyingi	Mezőföld Program
Előszállás	Dunaújvárosi	Mezőföld Program
Hantos	Sárbogárdi	Mezőföld Program
Igar	Sárbogárdi	Mezőföld Program
Kisláng	Enyingi	Mezőföld Program
Lajoskomárom	Enyingi	Mezőföld Program
Lepsény	Enyingi	Mezőföld Program
Mátyásdomb	Enyingi	Mezőföld Program
Mezőkomárom	Enyingi	Mezőföld Program
Mezőszentgyörgy	Enyingi	Mezőföld Program
Mezőszilas	Sárbogárdi	Mezőföld Program
Nagykarácsony	Dunaújvárosi	Mezőföld Program
Nagylók	Sárbogárdi	Mezőföld Program
Sáregres	Sárbogárdi	Mezőföld Program
Sárkeresztúr	Sárbogárdi	Mezőföld Program
Sárszentágota	Sárbogárdi	Mezőföld Program
Szabadhídvég	Enyingi	Mezőföld Program
Vajta	Sárbogárdi	Mezőföld Program